

ПУЛСЪТ НА ДУМИТЕ

*Сборник творби на ученици, наградени
във Втория национален ученически конкурс
за литературно творчество и журналистика
„Стоян Михайловски“ - Русе 2008*

**ВТОРИ НАЦИОНАЛЕН УЧЕНИЧЕСКИ КОНКУРС
ЗА ЛИТЕРАТУРНО ТВОРЧЕСТВО И ЖУРНАЛИСТИКА
„СТОЯН МИХАЙЛОВСКИ“ – РУСЕ 2008**

ОБЩИНА РУСЕ
ОБЩИНСКИ ДЕТСКИ ЦЕНТЪР ЗА КУЛТУРА И ИЗКУСТВО

ВТОРИ НАЦИОНАЛЕН УЧЕНИЧЕСКИ КОНКУРС
ЗА ЛИТЕРАТУРНО ТВОРЧЕСТВО И ЖУРНАЛИСТИКА
„СТОЯН МИХАЙЛОВСКИ“ – РУСЕ 2008

*Изданието е осъществено по проект, финансиран от
отдел „Култура“ при Община – Русе.*

**Скъпи участници във Втория национален
ученически конкурс за литературно твор-
чество и журналистика „Стоян Михайловски“
Русе 2008**

Уважаеми дами и господа,

Този конкурс очертава своеобразно духовно поле, в което българското слово, изречено от най-младите гласове на нацията ни, се проектира талантливо във времето и пространството с интригуващи художествени и публицистични интонации.

Тематичната и жанровата свобода, които предполага конкурсът, са дали възможност на учениците да изявят своето дарование, мисловността и чувствителността си в различни аспекти.

Трогателно е да наблюдаваш как утринните стъпки на пробудилия се талант налучкват трепетно своята си пътечка, която бисерната огърлица на росата озарява с божествен благослов.

Творбите, с които журито се запозна, и най-вече тези, които отличат, разкриват стремежа на младите хора да намерят по-траен и значим словесен израз на своите вълнения и преживявания, на субективно-оценъчните си реакции към света, в който живеят, и към хората.

Текстовете, създадени от автори на различна възраст, ни въздействаха и радваха ту с оригинална продуктивност на въображението, ту с ярък словесен образ или завладяваща езикова игра, ту с интересно композиционно решение, изненадващ сюжетен ход или с прекрасно чувство за хумор. Дълбоко впечатление ни направи ярко изразената нравствена позиция на авторите на публицистичните материали, както и уменията да се списва

вестник, да се подготви радио- или телевизионен материал.

Особен интерес предизвикаха у нас опитите на някои от авторите да интерпретират определени състояния на съкровената човешка интимност с оглед на конфликта между съзнавано и несъзнавано у съвременната постмодерна личност. Заинтригува ни симпатичната творческа дързост да се концептуализират и художествено-естетически да се интерпретират сложните проблеми за различния, за Другия у нас и извън нас, за вътрешната свобода и духовния човек изобщо, за родовата памет и вписването ни като етнокултурна общност в днешния драматично глоболизиращ се свят.

Но като че ли най-ценно беше това, че у някои млади хора успяхме да съзрем смътно очертаващата се фигура на Твореца като Homo viator, т.е. на пътуващия през процепите на времето човек, който се стреми да си задава онези съдбовни въпроси, свързващи го както с културното наследство, така и със звездните светове над него, за да бъде и пребъде той като Човек.

Желая да отбележа и още нещо, изключително важно. Всички ние, които сме в тази зала, цялото ни общество, дължим дълбок поклон на признателност към онези учители, литератори, педагози, специалисти, утвърдени творци и журналисти, които

работят с талантивите деца в кръжоци, клубове, студия, центрове и пр. Те са Апостолите на духа в днешната ни затрънена духовна нива. Нима има нещо по-стойностно от това в едно Апокалиптично време, време на морална недостатъчност и поразяваща криза на духовността да приласкаеш поклъващия талант и с обич да му посочиш онзи Път, светъл и саможертвен, по който той може да тръгне на свиждане с твореца у себе си и с Вечността на думите.

Уважаеми дами и господа,

Нека с възторг и надежда да приветстваме креативността на българската младост, нейния витален, съзидателен творчески импулс и словесната ѝ дарба, защото те я правят Личност, която с талант, достойно и красиво, ще ни впише като уникална културна цялост в свещенната книга на Вселената.

11.05.2008 г.

доц. д-р Руси Русев

Слово на председателя на журито доц. д-р Руси Русев на церемонията по награждаването на победителите на конкурса

ГОЛЯМА НАГРАДА
СТАТУЕТКА „СТОЯН МИХАЙЛОВСКИ“

ЕКИП НА ТВ ПРЕДАВАНЕ ОТ КЛУБ „МЕДИИ“
ПРИ ОДК „НИЕ, ВРАБЧЕТАТА“
гр. Монтана
колективно

ГОЛЯМА НАГРАДА
СТАТУЕТКА „СТОЯН МИХАЙЛОВСКИ“

КРИСТИНА НИКОВА
гр. Русе
*за отлично представяне в двата раздела –
литературно творчество и журналистика*

Безвременно

Като слънчев лъч
пропука ледовете ми.
Но след миг със сняг
смрази усмивката ми.
Като морски дъх
събуди сетивата ми.
Като златен лист
закри очите ми.
И потънах във мъглата есенна,
с цветовете пролетни белязана.
Ако в ласките ти
срещах дъждовете,
щях да ги попивам.
Жадно.
Да отмият и солта от драмата,
да премахнат сладостта ни временна.
Да останем само ние двамата...
Ти
и аз,
и времето –
безвременно.

Недосъбудена мечта

Дъждовна сутрин посреща приятната ми меланхолия. Чаша ароматно кафе ме напада преди да се разсъня, но този път е различна. Отпивам и в погледа ми изгрява отражение на сърце, оформено от по-тъмните ресни в каймака на кафето.

– И аз те обичам! – прошепвам първосигнално. Понечвам да целуна тази така мила ободряваща напитка. Съвсем нежно докосвам с устни повърхността на течността, но ароматът ѝ е повече от привлекателен и поемам глътка, очарователно горчива и гореща...

Следва стон на разочарование – явно каймакът вече не ме обича. Сърцето го няма.

– И ти горчиш! – казвам му и тръшвам чашата в миялната машина.

Денят ми минава под знака на ромansa, който преживях, а може би просто си изфантазирах, между седем и седем и пет сутринта. Вкусът в устата ми остава толкова приятно несладък, че цял ден нищо не хапвам.

Влажната вечер ме изпраща до дома ми. Не я каня да влезе, защото очаквам друг гост. Него...

Него?

Ароматът отново небрежно погалва сетивата ми. Отпивам, но отражението в чашата остава безразлично...

Явно е било само фантазия...

Нощта премина в будване заради безсмислената целувка с вечерното кафе, което не ме обича.

И ти си ми безразличен! – мисля си, докато се въртя в леглото. Та какво повече можеш да ми предложиш от една недосъбудена мечта? Тъжна, къса фантазия с пътен каймак и без захар!

Обидно за държавата!

За пореден път в държавата ни се изправят народни будители срещу спяща общественост и още по-дълбоко спяща държава. Сякаш учителският вик за по-достойно заплащане настъпи в сетния час на силите на българската интелигенция. Вече второ десетилетие средностатистическият българин тъне в печалбарство и като че ли медийният шум около народните учители събуди някои хора от дълбок политически и икономически сън. За съжаление мнозинството от хората в България не оценяват интелектуалния труд, тъй като не всички са в състояние да го упражняват, и не се интересуват от друго, освен дебелината на собствения си джоб.

Моля, станете от сън! Скоро ще е късно! Ами умствения багаж на нас дечурлигата, а? Нали някой трябва да ни открехне за тънкостите от живота като правопис, пунктуация, таблицата за умножение, защо като презреят ябълките падат от дървото и други на пръв поглед маловажни фактори от съществуването ни? Е кой ще е този някой при условие, че за да се изправя ежедневно пред едно полуграмотно поколение, за което цената на мобилния телефон е най-сигурният признак за авторитет, получава стойността на петдесет килограма сирене, обложена с данъци? И все пак има известно количество странници, които въпреки безразличието на обществото и държавата влизат в класните стаи. Една част от тях за съжаление вече са отвъд прага на бедността и за тях е непосилно да се справят с елементарни битови проблеми, камо ли да разбудят духа на идното поколение. Друга част запазват някак достойнство, като работят извънредно нискоквалифициран труд, който,

ГОЛЯМА НАГРАДА СТАТУЕТКА „СТОЯН МИХАЙЛОВСКИ“

КИРИЛ БОЖИЧКОВ

с. Драгичево, обл. Перник

*за отлично представяне в двата жанра –
поезия и проза*

Свраката

Казваше се Лилия Славова, но никой от учениците на частното училище не изговаряше презимето ѝ. Беше си спечелила прякора „Свраката“ заради острия свадлив нрав и той и той се предаваше от поколение на поколение нейни ученици. Дребна, с прегърбен и извит нос, досущ като клюна на гарга, който стърчеше сред слабоватото ѝ, набраздено от бръчки лице. Остаряла преждевременно, прегърбена, навярно болна, с прекършена жизненост, учителката преподаваше просто тройно правило и други на все нови групи ученици, които едва-що завършили учебната година, я забравяха и дори умишлено не я поздравяваха на улицата. Господжата знаеше, че учениците не я обичат. Предусещайки настъпващата старост, тя се опитваше по всякакъв начин да спечели уважението им. Но пречка за това си оставаше избухливият ѝ нрав. За най-малкото нещо заливаше учениците с крясъци. Пречеше ѝ също установената традиция – славата ѝ на „усойница“, израз, взет от ученическият речник. Непослушните и мнителни деца, подтикнати от други, изобщо не се поддаваха на искрените нейни моментни изблици. Децата всичко можеха да простят, но не и пренебрежителното отношение на

забележете, често е по-добре заплатен от професията им. Не че няма и некадърни учители, но няма и некадърни министри? Да пуснем учениците да пътуват и на буренце в Открито море, нощем, а? За да е пълно джобчето...

Нека запазим народните си будители, преди да са заминали за Испания. Нека им дадем право на глас и достоен живот. Нацията ни има нужда от тях, за да не бъде претопена. За да има България бъдеще, нека подкрепим тези които го градят днес!

Останалото е обидно за държавата!

госпожата към тях. Те си отмъщаваха на улицата с подхвърляните зад гърба ѝ пискливо: - Сврака, сврака!

Тази дума причиняваше непоносима болка в душата на старата жена и след такива случаи тя заковаваше острия си взор във всяко лице, търсейки да открие виновника. Но не всички я ненавиждаха. Измежду многото деца се срещаха и някои положително настроени, които се опитваха да докажат, че госпожата е добра учителка. Ала мнозинството ги заставяше да мълчат. Толкова много бяха тези, които Свраката беше наказвала в продължение на часове, задължавайки ги да учат наизуст стихове или пък да пишат многократно в тетрадките си отделни думи и изречения.

Затова, когато почина синът ѝ при катастрофа тя не можа да се сдържи и заплака пред класа. Ала вместо подкрепа, по лицата им четеше учудване, последвано от насмешка. Нейната трагедия не можеше да бъде разбрана от учениците.

Между нещата, които децата си шушукаха година след година, ставаше ясно, че свраката никога не отсъстваше от часовете. Единственото изключение беше в деня на траурната церемония на сина ѝ.

Една сутрин директорът на училището лично им съобщи: Госпожа Славова била тежко болна, на легло и че ще отсъства дълго. След съобщението на директора стаята се изпълни с радостни възклицания и оживени разговори.

– Много, много болна! – възкликна едно момче и в гласа му се четеше радост.

– Ще отсъства дълги месеци! – подхвърли друго момиче и бурно заръкопляска.

– Щуро! – извикаха и други.

А дебелакът Сашо, който не заставаше и за миг

спокоен, „най-тъпият в класа“, както го бе окачествила самата госпожа, се провикна:

– Най-сетне! Никога да не се върне!

Христо, най-високият в класа, пророни:

– Горката!

Взмутени протести се изсипаха върху него като вихрушка.

– Горката ли? Веднъж ме накара да напиша два пъти глагола „съм“ в комбинация: „аз съм виновен“.

– Как ли пък не! Веднъж ме държа два часа след свършване на часовете, защото си бях забравила учебника по български и ученическата книжка.

– Ами мен, не ме ли държа цял следобед прав?

Дебелият Сашо, без да изрежда всички наказания и забележки, които му бяха наложени, категорично възмутен почти гракна: – Да пукне!

В продължение на три дни директорът им преподаваше само сутрин, а след обед бяха свободни да правят каквото пожелаят. След това директорът им представи новия учител, който беше млад мъж, съобщавайки им, че положението на госпожа Славова се е влошило.

Новият учител беше благоразположен и с весел нрав. Разнообразяваше с приказки и шеги и се въздържаеше от каквито и да било забележки и наказания. След няколко дни директорът се появи и каза:

– Утре ще откарат госпожата в болница, за да я оперират поради тежкото ѝ състояние. Сигурно... Но... ще видим.

С многозначителния си жест събуди в съзнанието на някои от децата представата за ужасната дума, без да я изговори.

Тогава развълнуваният Христо предложи:

– Какво ще кажете, ако отидем днес следобед

целия клас да я видим?

– Мисля, че идеята е добра, идете! – добави директорът. – Ти, Христо, нали знаеш къде живее госпожата!

– Да, знам. Ще се съберем всички тук, в училището, и аз ще ги заведа.

В уречения час всички без изключение се събраха.

Започна истинско безредие – едни бяха съгласни, други отказаха да съберат пари за госпожата. По никое време се отметнаха дори тези, които преди малко бяха показали отзивчивост. Накрая решиха да не купуват нищо.

След продължително ходене стигнаха до адреса, който Христо си беше записал на листче. Постройката, в която живееше старата учителка, беше някакво малко общежитие и представляваше истинска развалина. Преминаха през един двор, заобиколен от ниски и високи пристройки. Озоваха се във втори двор, който беше по-широк и още по-мизерен от първия. Децата, синове и дъщери на материално осигурени родители, които можеха да плащат високи такси, за да учат децата им в частно училище, не бяха влизали никога в общежитие. Те не можеха да разберат, нито можеха да си обяснят как е възможно тук да живеят човешки същества. Изкачиха се по стъпалата и стигнаха до една врата, на която се виждаше изписано „78“. Управителката почука с пръстена си на едно от стъклата на вратата. Отговори ѝ нещо подобно на стенание.

– Почакайте малко, деца, ще ви даде дали може да ви приеме, будна е – каза жената и влезе.

След миг тя им кимна да влязат. Намираха се в тъмна стая, като присвиваха очи, за да свикнат с мрака. Пристъпяха тихо, на пръсти.

Христо се престаши:

– Добър ден, госпожо Славова – за първи път изрече името ѝ, а гласът му трепереше.

Чу се пъшкане откъм леглото и отговор:

– Добър ден! Добре направихте, че дойдохте, деца! Виждате колко съм самотна. Всъщност ние вече няма да се видим. Утре ще ме откарат и...

Един будилник отмерваше времето. В продължение на няколко минути се чуваше този шум и тежкото дишане, примесено със стонове на болната.

Христо правеше усилия да проговори, но гърлото му беше пресъхнало, а езикът му бе станал трудно подвижен. Не успя да изрече нито дума. А желаше да каже от сърце толкова много неща на бедната госпожа: „Да, Вие сте болна, но ще оздравеете! Не сте сама, ние сме с вас. Вие знаете, че не Ви желаем злото, виждате, че всички до един сме тук. А когато оздравеете, няма да Ви даваме поводи за наказания, ще бъдем примерни по поведение и отлични по успех.“

Госпожата изпъшка и подхвана:

– Добре, деца, виждам, че не сте ме забравили... Все си казвах: Ето никой не идва да ме посети. Не бях права, вие дойдохте всички. Никой не липсва, нали?

– Никой – отговори ѝ с гордост Христо.

Опита се отново да изкаже всичко, което беше намислил. Напразно. Напираше плач, който задушаваше гласа му. Очите му горяха. Искаше му се да избяга, да изкрещи. Болната го избави от това положение.

– Добре, деца, няма повече да ви задържам. Утре ще ме оперират, елате да се видим и в болницата. Довиждане, деца.

Измъкна ръка изпод завивката и я подаде на най-близкостоящия, и така един по един те минаха край

нея, подадох ѝ ръка и излязоха. Дойде ред и на Сашо, най-лошият ученик в класа. Старата госпожа задържа ръката му и каза:

– Ти винаги си се държал лошо, но знам, че не си лош. Довиждане, не ми се сърдиш, нали?

Сашо поклати отрицателно глава, без да може да отговори, макар и да се славеше с развързания си език.

Изнизаха се бързо от стаята, прекосиха дворовете, излязоха на улицата и поеха безмълвно към нея. Най-отпред вървеше дебелият Сашо, навел плътно глава, с прихлупен над челото си каскет. Христо се приближи до него и тихо попита:

– Все още ли искаш да пукне?

Отговорът беше отрицателен и безмълвен. Едно от момичетата се наведе и любопитно погледна към лицето му, скрито под козирката на каскета. Последва силно възклицание:

– Сашо, какво ти става?

След това се обърна към другите и каза:

– Та той плаче!

Човек

Аз оставям стъпки по тая земя,
нека някой открие моите обувки.
Човек се ражда сирак и умира така:
под сълзи сирашки и сирашки целувки.
Светът е малък дом,
от комина излитат чувства,
и когато слънцето огрее,
сънят сираците напуска.

Аз оставям стъпки по тая земя,
в мократа кал пръскам следи.
И ако някой за мен затыжи се,
нека по тях да ме търси.
Ако следите ми са му още големи,
подкрепете малкия човек,
защото звездите са неми
и са безкрайно далеч.
Подкрепете го по моята нишка,
от бури закриляйте го вие,
защото животът е миг
и нишката къса се лесно, уви.

Аз оставям следи по тая земя
и погледи в небето оставям.
Един ден ще бъда звезда
и оттам съня ви ще озарявам!
Зная, че аз съм сирак.
Вие също, деца на небето.
Знайте, ще се срещнем пак,
нищо, че бог е далеко.
Аз ще стигна до него
и усмивката ми лунна
ще стопля душите ви,
докато търсите моите дири.

ПОЕЗИЯ

Петромира ГЕОРГИЕВА – II клас
гр. Русе,
Литературно ателие
при читалище „Христо Ботев“

Вартан АЛЕКСАНИЯН – IV клас
гр. Шумен,
Литературно студио, ОДК

Мартеничка за мама

Тази чудна мартеничка
днес направих аз самичка.
На кого ли да я дам?
Чудя се и хич не знам.
С Дени сме отбор в игрите,
Данчо е другар в белите.
Кака е така добра,
ала тя ми е една.
Да са здрави искам всички
и красиви – с мартенички!
На кого ли да я дам?
Чудя се и хич не знам.
В миг ме озари прозрение
и тогава взех решение.
Мама с нея ще закича –
тя тъй много ме обича.

Сезони

През пролетта дърветата огрени
шумят със клоните зелени.
Огласят гората птичи песни и
просторите небесни.

През лятото гората е смълчана,
от слънце ярко е огряна.
В прохладната рекичка
се къпят пъстропери птички.

През есента дървета пъстроцветни
са като дъгата многоцветна.
Тихо падат листи по земята,
за сън приготвя се гората.

През зимата е тихо в гората,
на топло спят тревите и цветята,
събират сили те за пролетта,
когато ще променят цялата земя.

ПОЕЗИЯ

Йордан КЪНЕВ – III клас
с. Айдемир, обл. Силистра

Зима

Пристигна баба Зима
Със снежна пелерина.
И покри полята
Побеля земята.

Палави деца сега,
си играят на снега.
Снежко гледа ги щастлив
с поглед мил и закачлив

Ех, че весела игра!
Литна шарена шейна.
Мигом склона оживя,
С целувка на уста.

Никола ЙОРДАНОВ – II клас
ОбДЦКИ – гр. Русе
Клуб „Приятели на книгата“

Зима

Отлитат ято подир ято –
отиде си топлото лято.
Бавно, безшумно падат листата
и се стелят по земята.

Веят северните ветрове
и навяват снегове.
Зимата отново се завръща,
но е топло и уютно в нашата къща.

Зимо бяла, гостенко от север,
в нашите места добре дошла!

Ний сме силни, здрави и калени,
стегнали сме ски, кънки, шейни –
дай ни само ясни дни студени
и високи снежни планини!

ПОЕЗИЯ

Мартина ДРУМЕВА – III клас
гр. Сливен

В час по музика

В час по музика сме задружни
никакви инструменти не са ни нужни.
Учим за бабите, дето играли,
за ветровете, надули кавали,
нотите до, ре, ми, фа...
И започва буйна игра!

По музика, няма спор,
ние се най-добрият отбор.

Благовест ДИМИТРОВ – II клас
ОБДЦКИ – гр. Русе
Клуб „Приятели на книгата“

Моят велосипед

Имам нов велосипед червен.
Няма по-радостен от мен!
Бързо аз педалите въртя,
като птица вихрено летя.
Бягай, бягай, мой велосипед,
със скоростта на самолет напред!

ПОЕЗИЯ

Асен ПЕТРОВ – 9 години
ЛК „Касталия“ при ОДК – гр. Варна

Ти и любовта

Очите ти са шоколад,
А устните ти мармалад.
Или, казано накратко,
ти си нещо сладко.

Пролетта идва с песента,
а любовта носи радостта.
Или, казано така,
тя е бяла светлина.

Виктор ИВАНОВ – II клас
ОбДЦКИ – гр. Русе
Клуб „Приятели на книгата“

На риболов

Сбъдна се мечтата моя,
рибки да ловя на воля.
С татко ний стояхме на брега
от сутринта, та чак до вечерта.

Но когато се прибрахме вкъщи,
мама почна да се мръщи.
Щом обаче улова видя,
тя от радост засия
и ми каза с нежен глас:
– Вече си рибар голям,
щом можеш рибки да си хващаш сам.

ПОЕЗИЯ

Елизабет ЦВЯТКОВА – II клас
ОбДЦКИ – гр. Русе
Клуб „Приятели на книгата“

Нашата библиотека

Врати разтваря всеки ден
за нас, с вълшебства пълен дом.
Тук всяка книжка проговаря
с най-чистия и верен тон.

В библиотеката прекрасна
след мама, татко и след батко
тръгвам аз по пътя стар!
Отпивам глътки слово сладко
и благославям този чуден дар!

Тина ПООХ – 9 години
ЛК „Касталия“ при ОДК – гр. Варна

Моето куче

Имам в къщи аз приятел пръв.
Все трепери, ала има топла кръв.

Той е малък, черен беладжия.
Няма вече аз да крия,

стига жокери деца,
разпознайте го сега!

ПОЕЗИЯ

Вероника ПЕТРОВА – II клас

ОбДЦКИ – гр. Русе

Клуб „Приатели на книгата“

Все за нещо ще те бива

Сутрин рано отзарана
аз художничка реших да стана.
Взех боите да рисувам
без много да умувам.

Нарисувах космос със звезди и планети,
а то заприлича на футболни топки върху тапети.
Ех, не ме бива да рисувам,
но ще пробвам да умувам.

Помолих мама да ми напише задачи,
една, две – ама много трудни задачи.
Но всички ги реших аз грешно.
Не ме бива да умувам – хич не ми е смешно.

Хрумна ми идея – посадих цветя в саксия.
Как се казват, аз не знам – не крия.
Всичките изникнаха и не мога да повярвам,
че със градинарство почнах да се занимавам.

В някои неща само теб не те бива,
а за другите там е тяхната сила.
Мене бива ме във градинарство,
а пък други – във пчеларство.

Котките могат по цял ден да спят,
а кучетата – на всеки да ръмжат.
Ех, това е на човека истинската сила,
че в живота все за нещо ще те бива.

ПРОЗА

Ния МИНОВА – 10 г.

УЛК „Сладкодумци“ при ОДК – гр. Шумен

Морско приключение

Аз съм делфинчето Марки. Докато си плувах, чух писък на дете. Бързо проследих шума и той ме заведе до една дълбочина. Някой викаше за помощ. Аз отидох да му помогна. Видях едно малко дете, което пляскаше с ръчички и краченца и едва се държеше над водата. Доплувах до него и го качих на гърба си. Изведох го на сушата, огледах се наоколо, но нямаше никой. Детенцето изтощено от борбата заспа. След час то се събуди и ние станаме добри приятели. Намерих му храна. То не можеше да говори и не знаех как се казва. Затова го кръстих Кати.

Направих му дрехи от водорасли. Моите приятели леопарда и маймуната Зепфир му намериха дом. Не след дълго разбрах, че хората не могат да живеят сами. Видях една лодка, извиках хората и те дойдоха на брега. Когато видяха Кати, се зарадваха много. Детето също се зарадва. Това бяха нейните родители Марк и Лиса. Те взеха Кати и отплуваха с лодката.

Аз останах самотен да плувам в морето и да търся нови приятели, които да спасявам.

И така свърши моята история.

Христина ИВАНОВА – IV клас

УЛК „Сладкодумци“ при ОДК – гр. Шумен

Лили и Джеймс

В един зоомагазин живееха костенурки шест Лили, Мими, Рони, Самохвалко, Джеймс и Дони. Обичаха да си похапват сладко, да играят, да подремват кратко. Лили беше най-красива и с мило лице. Джеймс се влюби в нея с цялото си сърце. Нежни думи й шептеше, цял от любов гореше.

Един ден в магазина влезе Христина, хареса си Лили и я отнесе вкъщи. Джеймс се намръщи, после сърцето му от болка се сви, плака три нощи и три дни.

Лили също тъгуваше, спря да се храни. Христина я вземаше в длани, говореше й думи нежни, но те бяха неразбрани. Момичето отиде в зоомагазина и още докато Джеймс видя, истината то разбра. Купи Джеймс и без да се бави го заведе у дома. Пусна го при Лили и о, чудеса! - двамата бяха тъй нежни и мили, и най-вече щастливи.

Христина разбра, че любовта се ражда дори и в най-мъничките сърчица.

ПРОЗА

Дария КЕСТЕБЕКОВА – IV клас
ОбДЦКИ – гр. Русе
Клуб „Слово“

Зимно

Беше студен зимен ден.

Снегът беше навалял сякаш някоя стара женица беше поръсила тавата с брашно.

Гълъби и врабчета кацаха по снега и си пълнеха гушките с водица. И като видеха, че някой идва към тях литваха.

Дърветата бяха намръзнали. Клоните им бяха навели уши като зайци, а по тях снежецът беше натрупал и току падаха снежинки отгоре ти, когато преминеш под тях.

Хората потреперваха под студената бяла дреха на зимата, но някак бяха весели и почти не мислеха за това. Някои си свиркаха с уста, а други вървяха замислени със странни, занесени усмивки. Всички бяха замаяни от снежната магия и мечтаеха за Коледните празници!

Детската площадка стоеше празна, но не изглеждаше тъжна без децата.

Цялото вълшебство идваше от слънцето, което сгряваше снега и той искреше като диамантен, звезден прах.

Валентин СЯРОВ – II клас
ОбДЦКИ – гр. Русе
Клуб „Приятели на книгата“

Котаракът художник

Имало едно време един котарак. Той мечтаел да стане добър художник. Започнал да посещава курсове по рисуване. Там било много интересно. Котаракът проявявал голямо старание при работата с боите. Успял да нарисува няколко картини. Но един ден, увлечен в заниманието си, той не забелязал, че разлял жълтата боя. Подхлъзнал се и паднал в нея. Заприличал на слънчогледова пита. Всички около него се засмели. Котаракът се измил и продължил да рисува.

Не след дълго, с много труд и старание усвоил изкуството на художниците и станал известен творец.

ПРОЗА

Велина АТАНАСОВА – 9 г.

гр. Варна

ЛК „Касталия“ при ОДК – гр. Варна

Мария и вълшебната кутийка

Преди много години на една тъмна улица на име „Ружа“ живееше тъжно семейство с три деца. Изведнъж те мистериозно изчезнаха.

На улицата се нанесоха радостни хора, които я направиха светла и весела. Единствената къща, в която не живееше никой, беше тази на тъжното семейство. Разнасят се слухове, че тя е обитавана от духовете на стопаните ѝ, които искат да си отмъстят на този, който ги е омагьосал да изчезнат.

Един ден малката Надя, която живееше на отсрещната страна на улицата, играеше на народна топка с другите деца. По едно време някой хвърли много силно топката. Тя полетя, счупи стария прозорец на таванската стаичка в тъмната къща и се приземи с гръм и трясък. Децата стояха вцепенени и мълчаха в продължение на две минути. Тогава един хулиган на име Митко, каза:

– Тя го направи! – и посочи малката Надя.

Децата започнаха да я обвиняват и я накараха да влезе и да вземе топката. Тя нямаше избор. Бавно се запъти към вратата на страховитата къща, отвори я и влезе вътре. Като ходеше плахо по коридора към стълбището, се чуваше как подът пука. Надя тръпнеше от страх. Тя беше само на осем години, а вече ходеше там, където дори и възрастните не

стъпваха никога. Детето беше попаднало в една игра, в която бяха включени страховити звуци и картини. Момиченцето вече се изкачваше по стъпалата за втория етаж. Щом пристигна там, видя отсреща една врата, отвори я и влезе вътре. Първото и единствено нещо, което видя, бе една музикална кутийка. Взе я и се качи на тавана. Вратата беше откrehната и от вътре се чуваше глас:

– Трябва да отмъстим на този, който ни стори това ужасно нещо!

Надя се заинтересува и остана да послуша. Изведнъж подът изпука и се счупи. Детето падна на втория етаж и се стресна. Музикалната кутийка тупна на земята, отвори се и запя своята чудна песен. Щом тя се чу, по всички етажи къщата мигом блесна в разноцветни багри. От таванската стая излязоха три весели деца и двама добри родители.

Мъжът попита:

– Как се казваш, момиченце? – Надя Ангелова прошепна детето.

– Благодаря ти, Надя, ти ни спаси от магията на музикалната кутийка! Сега отново сме сред хората и не сме жадни за отмъщение – каза жената.

Надя много се зарадва и се затича надолу по стълбите. Като излезе навън, тя видя всичките си приятели, които я посрещнаха радостно.

А колкото до топката, после всички се качиха на чаша чай и си я взеха.

ПРОЗА

Бела ДИМОВА – II клас
ОБДЦКИ – гр. Русе
Клуб „Приятели на книгата“

Книжният свят

Било отдавна. В пълния с вълшебства дом наречен библиотека, книгите си устроили бал. След много танци и веселие, две от тях започнали да спорят.

– Аз съм книга най-четена и предпочитана казала Сладкодумка. Красива, с изящни картини, с интересни приказки за животни, битови и вълшебни.

– Не е вярно – отговорила Разумка. Аз съм по-интересна от теб. На моите страници всеки може да прочете и научи безброй вълнуващи неща за Космоса, за континентите, за океаните и моретата, за древните цивилизации, за чудесата на света и за други любопитни факти от живота.

Спорили, надприказвали се. Нямало изгледи за спиране, докато не се намесила една дебела, със стари пожълтели корици книга.

– Спрете! Не е права нито една от вас. Всички сме интересно четиво за любознателните хора – малки и големи. Те ни търсят, препрочитат, пазят, защото чрез нас обогатяват своите знания и се развиват.

Аз съм един стар роман, но все още ме четат с интерес. Запомнете! В нашия книжен свят всеки е значим, потребен и важен.

Двете млади книги си стиснали ръцете за извинение и продължили веселието до зори.

Магдалена ТОДОРОВА – 10 г.
ЛК „Касталия“ при ОДК – гр. Варна

Море и пясък

Морето било много добро с пясъка. Един ден пясъкът бил гладен и жаден и започнал да вика. Морето го чуло, като се оплаква, помислило малко и решило да направи нещо, за да го спаси. Засилило една голяма вълна към плажа, пясъкът пил и се нахранил с водорасли и раци.

Пясъкът легнал да си почине, а като се събудил, решил да направи подарък на морето от благодарност. Той забелязал, че на брега има много боклуци и морето цапало вълните си, като ги докосвало. Затова решил да ги погълне и да изчисти плажа.

Когато на другия ден морето пуснало вълните си върху пясъка, те останали чисти, а пяната им – снежнобяла.

Морето се зарадвало и благодарило на своя приятел.

ПРОЗА

Йоана-Калина АТАНАСОВА – 9 г.
ЛК „Касталия“ при ОДК – гр. Варна

Аз в страната на приказките

Няма да повярвате какво се случи веднъж. Както си седях в хола и гледах телевизия с моята котка, изведнъж на килима се отвори един голям портал. И понеже аз съм много любопитна, реших да погледна какво има вътре. За нещастие, се спънах в една топка. Аз започнах да падам бавно, а котаракът ми хукна след мен. Накрая двете се озовахме до някаква къща от захар, бисквитки, шоколад и всякакви други лакомства.

Аз си отчупих малко шоколад. Веднага от къщурката излезе една стара жена. Тогава разбрах, че съм попаднала в страната на приказките и че сега съм в къщичката на вещицата от приказката „Хензел и Гретел“. Успях да се скрия от нея, а после обиколих цялата страна. Срегнах Котарака в чизми (моята котка се уплаши), Вълкът, който искаше да изяде Червената шапчица, и много други приказни герои.

Накрая отново се върнах въщи, но това преживяване ще помня цял живот.

Веселина ПЕЕВА – 9 г.
ЛК „Касталия“ при ОДК – гр. Варна

Морската костенурка

Морето е хубаво и приветливо. То обича всички. Всеки ще приеме.

Един ден една малка костенурка седяла на брега и се страхувала да влезе. По едно време морето проговорило на костенурчето:

– Не се страхувай да влезеш!

– Не мога – казало костенурчето. – Ще ме оципят рачетата.

– Ще им кажа да не те щипят – убеждавало го морето. – Нали затова ме наричат „морето хубаво и приветливо“.

– Но мама ми каза да вляза, чак когато съм готов – продължило настръхнало костенурчето и се дръпнало назад.

– Спокойно, ще ти помогна да влезеш – казало морето и пуснало една вълна, която прегърнала страхливото животинче и го потопила в морските води.

След като се опомнила, малката костенурка се почувствала отлично в дълбините, а всички риби и рачета се зарадвали, че тя вече не се страхува от морето.

ПРОЗА

Мелин ЕМИН – IV клас

ОДК – гр. Шумен, Литературно студио

Малката рибка

Живееше в планинската река малка рибка-среброперка. Тя по цял ден плуваше в бистрата вода, скачаше на воля и тогава слънцето я огряваше, а тя цялата заблестяваше. Рибката имаше много приятели и животът ѝ беше весел. Но ето, че слънцето започна по-често да се крие зад облаците, въздухът стана студен и рибката се показваше по-рядко. Тя стана по-бавна, не лудуваше, а търсеше по-дълбоки места във вировете. Дойде и зимата. Стана много студено. Слънцето почти не се виждаше зад тъмните и страшни облаци. Задухаха студени ветрове. Лед скова реката. Малката рибка се скри зад един голям камък и не смееше да излезе оттам. Тя тъгуваше за топлото слънце и само най-добрата ѝ приятелка-червеноперката я разбираше. Двете се гушеха в студените води и дълго си разказваха приказки за топлото лято.

Един ден рибката-среброперка усети, че нещо става. Ледът над водата изтъня. Реката весело запя и тя усети раздвижване около себе си. Рибката не чака дълго, а любопитно надникна над водата. Тя видя яркото слънце, лъчите му я помилваха и тя отново усети желанието да скача и играе. Рибката не знаеше как се нарича тази промяна, но разбираше, че отново ще бъде щастлива. Тя подскочи весело над водата и отново се гмурна надълбоко.

ПОЕЗИЯ

Кристиана ГЕОРГИЕВА – V клас
гр. Велики Преслав

Слънчево затъмнение

Мама казва, че съм била
нейното слънчице златно,
че съм греела, че съм мила,
че светя навред необятно.
Както съм цялата в кал, обаче,
както приличам сега на малаче,
днеска си мисля, че няма
да бъде на същото мнение.
Днеска ще кажа на мама
че има... слънчево затъмнение!

Кристиана ТОШКОВА – V клас
УЛК „Сладкодумци“ при ОДК – гр. Шумен

Тъжното облаче

Тъжното облаче скиташе по небето,
на облачето му беше болно ушетото.
Очите му бяха тъй насълзени,
че на земята западаха капки студени.

Вятърко мина и го погали,
а то мигом болката забрави.
Усмихна се, весело заигра
и на небето се появи дъга.

Радостното облаче извика своето братче,
заедно направиха весело влакче.
По небесната дъга се спуснаха
и към чудни пътешествия препуснаха.

ПОЕЗИЯ

Десислава РУМЕНОВА – V клас
УЛК „Сладкодумци“ при ОДК – гр. Шумен

Детето и морското конче

Детето: Какво правят морските кончета по водата?
От дългото плуване не ви ли се изморяват сърцата?

Морското конче:
Нима децата по земята се изморяват като тичат по тревата?

Детето: А хапят ли хищните риби в морето?

Морското конче:
Не повече отколкото животните в полето.

Детето: Какво ви учат морските учители?
Изучавате ли писане, пресмятате ли?

Морското конче:
В нашето училище голямо учим тайните на оцеляването само.

Детето: Кой са празниците ви любими,
пеете ли песни, пишете ли рими?

Морското конче:
Всеки ден е празник за морските обитатели.
Ние се радваме на всеки миг и сме мечтатели.

Детето и Морското конче се сбогуваха
и всеки своя път пое,
а между тях остана красивото синьо море.

Даниел НИКОЛАЕВ – V клас
Литературен клуб „Млад творец“
с. Стража, обл. Търговище

Цената на мечтата

Не питай за цената на мечтата -
Бори се, литвай, падай и умирай!
Носи я винаги напред – в ръката,
Възкръсвай, ставай, искай и намирай!
Не я затваряй в себе си, в душата...
Изправен дишай, никога не спирай,
Мечтай за радостта, за красотата!
С възторг и трепет, с вяра в чудесата -
Тя ражда и мира и светлината,
С кръвта заплаща любовта и свободата.
НЕ ПИТАЙ ЗА ЦЕНАТА НА МЕЧТАТА!

ПОЕЗИЯ

Радостина ТОНЧЕВА – VI клас
ОУ „Алеко Константинов“ – гр. Русе

Мечта

Да беше слънце, щях да те докосна.
Да беше вятър, щях да те догоня.
Сълза да беше, щях да те изплача.
Но ти не си.
Ръце простирам с трепет да те стигна.
С очите ти жадуващи те търся.
И чувам твоя глас във тишината.
Мечта тъй истинска, непостижима.

Михаел ЙОРДАНОВ – V клас
гр. Русе

Магия

Тихо на пръсти звездите си лягат,
славей проплаква насън,
тъмно е месеца още е ярък,
вятъра шепне в цветята отвън.

В моята стая мелодия тиха,
някъде в мрака звучи,
струните как ли сами я откриха,
с пръстите светли от лунни лъчи?

Музика пак ли сънувам унесен?
Виолончелото мое кротко мълчи.
Може би, в мен е магията-песен
Може би нея сънуваш и ти?

ПРОЗА

Даниел ЙОРДАНОВ – VI клас

Лит. школа „Пегас“ – гр. Перник

Старият орех

Накрая на селото – последната къща от това красиво, китно, добридялско селце, се намира фамилната къща на няколко поколения достойни българи. В долния край на селото в самото дере, някога преди много години е минавала буйна рекичка, но с времето пресъхнала и сега само старият мост напомня за нея. Личи си, че майстори, разбиращи от занаята, са градили камък върху камък, за да направят този мост – изключително архитектурно творение за онова време.

Там в дъното на двора, между два синора, където почва къра с черната, плодородна земя е разперил клони – грамаден орех. Коя ли ръка е засадила това прекрасно дърво? Расло през няколко поколения, порасло голямо и силно, вплело корените си дълбоко в земята. Под неговите клони е играла на воля – моята майка, преди това – нейният татко, а още преди това – неговият татко. Орехът е свидетел на толкова много различни живота, на няколко поколения. Видял е радости и болки, тъга и неволи.

Когато бях малък, най-обичах да се крия в клоните му. Големи и здрави, те ме обгръщаха в една тайнствена прохлада, само там се чувствах защитен и спокоен, само там, сред него намирах утеха и си поплаквах тихичко, без да ме чуе и види

някой. Той знаеше толкова много тайни. Колкото и смешно да звучи, аз разговарях с него. Допирах ли ухото си до старата напукана кора, чувах близки и далечни звуци. Музика на цигулка, мелодия, която се лееше от сърцето на свиреца, задъхано скърцане на струните, които се гонеха в своя танц. Виждах отдолу моми и момци, които потропваха в такт. Техният кръшен смях се чуваше далече в полето. Тук бяха и прадедите ми. Тук под ореха се запознали, под него се вrekli във вечна вярност и любов, тук под ореха се е родил и моят дядо. Още стояха халките от люлката в която е бил приспиван с красиви български народни песни, които са се съхранили и запазили до наши дни. Тук под неговите клони е преминало и детството на моята майка. Градината от която късах сладки червени домати, дини и пъпеши, някога е била голям харман. Широк и равен, измазан с кал и слама, без никакви пукнатини, на него са разстиляли и вършали едрите пшенични класове. Дядото на майка ми е впрягал коня в диканята. От началото и аз не знаех какво е това, много трябваше да ми се обяснява, но когато я видях изправена до стария хамбар, веднага я познах. Дъски, наредени плътно и забити в тях кремъчета. Кремъчетата или камъчетата, с които някога са им служили за огниво. Щом ги удариш едно в друго, се получава искри. Та, цялата тази чудесия я връзват за коня, накачват се децата и конят обикаля в кръг. Весела глъчка, викове, песни, огласят хармана. Всички са се събирали да помагат. Как ми се иска и сега да има такива невероятни неща. Сигурно за това са имали толкова голямо уважение към хляба, както казват

ПРОЗА

старите хора: „Никой не е по-голям от хляба.“ Колко много е трябвало да се трудят, докато стигне до трапезата. Колко много пот се е проляла, докато потече от мелницата брашното, и с колко сълзи е било замесвано по черните нощи, за да може сутрин по хладина да стигне до всички, които работят по къра. Затова трябва да уважаваме, обичаме и да се прекланяме пред тази земя, която ни е дала толкова много.

Духне ли ветрец и листата на ореха се разшумят, дочувах неговия глас, уморен, но пълен с живот. Винаги съм се чудел, откъде намира толкова сила? Та това са толкова много години, студ и пек, бури и градушки, а той стои там горд, величав и крие толкова много тайни в короната си. Имам го за символ, за някаква реликва, която свързва нишката на сегашния с един отминал живот на няколко поколения, който никога няма да се върне.

Всяка година чаках с нетърпение да се завърна, пак там, до ореха, да се сгуша в неговите клони, да погледя листата му, да чуя шепота му, музиката, която извира от сърцето му, да послушам едни от най-интересните случки и събития, станали преди много години. А покрай него сякаш витае някакво красиво видение. Хиляди светлинки и пламъчета обикалят в кръг. Старите хора разказват, че тук било закопано несметно съкровище. Но никой не смее да копае под ореха, защото също така казват, че който го изкопае, ще му донесе нещастие.

Сега, когато отидох тази година, първо изтичах да видя него. Когато наближих, направо онемях! Нямаше го! Мястото зееше празно и пусто. Направо не повярвах на очите си!

Едри сълзи се затъркаляха е нещо стисна гърлото ми. Как беше възможно това? Кой, кой се осмели да посегне на него? Коя ръка, без да трепне, дръзна да прекърши една жива легенда за живота на толкова много хора, които вече ги няма между нас. Това беше моята земна връзка с тях. А сега? Нима е възможно? Колко бездушни сме станали! Това не е ли престъпление? Не е ли грях? Не мога да разбера. Силни вледеняващи тръпки ме разтърсиха целия. Колко е жесток светът, хората. Къде сме тръгнали? Какво става с нас?

Нещо се прекърши в мен. Завинаги си отиде оная, красивата, жива музика, която слушах захласнат в клоните му. Само тишина – грозна, страшна тишина! Душата ми плачеше за ония хубави мигове, които прекарах тук. Всичко опустя за миг. Болеше ме сърцето, болеше ме душата, сякаш изгубих най-скъпоценното късче от най-свидното, от най-милото, изгубих рода си, предците си, само заради някой бездушен човек, който няма нищо, нито спомени, нито род, нито човечност.

Боли ме и още дълго ще ме боли за стария орех, за едно отминало детство, за старите приказки и легенди, които чух тук, под неговите клони, за целия род и земя.

ПРОЗА

Хрипси ГАРАБЕДЯН – 13 г.

гр. Сливен

Приказка от Бъдни вечер

Първа част

– „...и щом тя поклати вълшебното стъклено кълбо в него, се озова в най-прекрасния свят, съществувал ня...“

– О, Сандра, знаеш отлично, че това е само приказка – доста грубо прекъсна сестра си Роби. – Това са измислици. Уж си по-голяма, а вярваш в глупости. Кого се опитваш да излъжеш!

Сандра, тринайсетгодишната сестра на Роби и Виктор, се намръщи, придобивайки смешен вид. Приличаше на нацупено коте – гримаса, която само тя умееше да прави и която братята ѝ наричаха, за да я дразнят „мяукащото нацупване“.

– Роби, не я дразни! – възмути се малчуганът. – Това не е вярно! Достатъчно сме големи с Виктор, за да ни лъжете с измишльотини за Дядо Коледа и Феята на Зъбчетата.

Майката се усмихна.

– Това е просто приказка! Тя трябва да е необикновена. Защо иначе ще ти е интересно?

Мълчаливият Виктор се намеси:

– Мамичко, защо ти не продължиш? Санди чете гладко, но не може да докара интонацията. Ти си най-добрата в това.

– Какво не ми харесваш на интонацията! – ядоса

се Сандра. – Тя беше най-добрата във всичко, с което се захванеше, което, впрочем, беше всеизвестен факт, но много се вбесяваше, ако някой го оспорваше, за да я дразни (от това се възползваше най-вече Роби) или ѝ противоречеше.

– Нищо, Санди, нищо! – заоправдава се братчето ѝ, което никога не започваше разправия. – Просто знаеш прекрасно, че мама е по-добра в това от теб. Не ми се обиждай!

Сандра не можеше да се примири, че друг вършеше нещо по-добре от нея, но осъзнаваше, че мълчаливкото наистина е прав.

След няколко минути жената, която четеше приказката, бе прекъсната от младата прислужница Елиз. Тя обясни, че времето за лягане на децата отдавна е минало и е крайно време те да поспят. И тогава започнаха преговорите...

– Мамичко, ама нали е Бъдни вечер! – започна пръв Роби.

– Да, точно така. И затова трябва да си лягате. Сутринта ще си получите подаръците. Без повече възражения.

– Лягайте си, мъници! Не чухте ли какво ви каза мама! – изкомандва Сандра.

– Санди, и за тебе се отнася!

– Ама аз съм по-голяма от тях с цели пет години, а от Роби даже със седем!

– Хайде, и ти се нуждаеш от сън!

– Ха, ха, ха – присмиваше ѝ се по-малкият ѝ брат.

– Как си голямата? „По-голяма съм с целички седем годинки“ – имитираше гласа ѝ той, като го правеше да звучи префърцунено.

Оставяйки брат си и сестра си на воля да се дразнят, Виктор попита майка си:

– Майко, нали утре ще довършим историята за вълшебното кълбо? Стана ми интересно и толкова

се вълнувам! Все едно се случва с мен!

Жената се усмихна загадъчно, но съвсем скоро си върна строгия вид. Нареди вече доста ядосано да се прекратят споровете и всички да са по леглата.

Докато се качваха по стълбите, разправията между Сандра и Роби продължаваше, а Виктор беше по-мълчалив и умислен от обикновено. Тази странна майчина усмивка беше толкова необикновена, че той се замисли какво ли е означавала. Дали си въобразяваше или наистина това не беше просто усмивка като всички други.

Двамата братя спяха в отделна стая. Обличайки пижамата си, на Виктор му се наложи да слуша монотонното бръщолевене на Роби. Говореше си, говореше си непрекъснато.

Най-после всички заспаха уморени.

Виктор чу някакъв шум, който го разбуди. Осъзна, че пронизителният звук е достъпен само за него, защото брат му спеше спокойно, необезпокояван от нищо. Момчето се изправи. Не знаеше как да постъпи, но инстинктът му говореше само едно - да последва звука до източника и да разбере какво се случва. Решително пристъпи напред и щом отвори вратата към коридора, водещ до стълбището, влезе в непозната стая, приличаща на голям килер. Единствената мебел в стаята беше масичка, върху която стоеше нещо необикновено. Беше стъклено кълбо, приличащо на описаното в приказката, която майка му четеше предната вечер. Загубило увереността си, момчето плахо пристъпваше. Стигна до масичката и взе кълбото. Щом пръстите му докоснаха стъклото, звукът, който чуваше, замлъкна, а вратата, през която бе минало, се хлопна силно и сякаш се сля със стената. Виктор погледна в ръката си, а фигурката на снежен човек му намигна, усмихвайки се. Момчето се

II възрастова група (от 5 до 7 клас)

ПРОЗА

страхуваше много, но любопитството му надделя и то реши да направи същото, каквото пишеше в приказката. Събра кураж и поклати стъкленото кълбо.

Край на първа част

Втора част

Цялото тяло на Виктор го болеше. Но тази болка сякаш не го нараняваше. Сякаш беше далеч от него, но все пак знаеше, че съществува.

Отвори бавно затворените си очи и заоглежда къде се намира. Колко странно! Очевидно бе на някаква огромна поляна, но най-странното от всичко беше, че високо над главата му имаше покрив. Той беше инкрустиран с изящни орнаменти. Изглеждаше, че е направен от порцелан. Видя също, че в другия край на поляната има врата, която беше изправена, а около нея имаше странна светлина, непозволяваща да види какво има в тази посока.

Момчето усети, че първоначалната болка я няма. Изправи се и изтръска пижамата си. Чак тогава забеляза, че е лежало във въздуха. Щом обаче докосна мястото, където би трябвало да има нищо и където лежеше, разбра, че там се намира стъклено легло. И все пак как бе възможно да е от стъкло и да е толкова меко?!

– Колко интересно! – изрече Виктор. – Какво ли е това място?! Къде съм? Почти крещеше той.

Вече беше наистина притеснен. Не знаеше какво да прави и затова реши да извърши първото, което му дойде наум – затича се към вратата, като си мислеше, че върши най-глупавото нещо в

ПРОЗА

живота си. И все пак не спря да бяга. Бързаше, сякаш беше гонен, а краката му набираха скорост, на която иначе не би бил способен. Мислеше, че ще се сблъска във вратата, както се и случи. Той придържаше с една ръка раненото си чело. С другата хвана дръжката и отвори мистериозната врата. Мина през прага и се озова не другаде, а отново на същата поляна с покрив отгоре и врата в другия край. Решил да не опитва да я отвори, той се запъти към противоположната част на поляната. Тогава осъзна, че е зима, а поляната беше зелена и красива, сякаш бе пролет. Вървеше бързо, но не тичаше. Челото все още го болеше, но не толкова много. Стигна и до мястото, където порцелановият покрив свършваше. Виктор видя най-красивото небе, което можеше да съществува и най-меката трева, по която можеше да се стъпва. Докато порцелановият покрив беше над него, той не усещаше такова блаженство, каквото изпитваше сега. Красотата около него преливаше и той разбра, че вече не му се прибираше у дома. Брат му, сестра му и родителите му изведнъж изчезнаха от мислите му. Застана на колене на меката трева, заслушан в песните на невидими птици. Но това удоволствие внезапно беше прекъснато. Чу се нещо, приличащо на звук от падащ предмет, а песните заглъхнаха. Някой дишаше тежко и може би се нуждаеше от помощ. Страхът, изчезнал за момент, отново обхвана момчето. Вълненията бяха много за такова кратко време. Все пак Виктор се престаши да погледне откъде се чува дишането, притеснявайки се какво ще види и дали няма да

съжалява, че се е обърнал. Видял кой дишаше или по-точно кои, в душата му се примесиха различни чувства. Под порцелановия покрив, на същото онова легло, лежаха един до друг Роби и Санди.

Няколко мига Виктор не осъзнаваше какво виждат очите му. Струваше му се много невероятно даже и след случилото се досега с него. Щом най-после разбра какво става, той се затича към брат си и сестра си. Не знаеше какво ще направи, щом ги достигне, но разбираше, че даже да не е способен с нищо да им помогне, трябваше да бъде до тях.

Пристигнало отново под порцелановия покрив, момчето се запъти към стъкленото легло, на което лежаха Санди и Роби. Опита се да ги разбуди, като ги буташе и викаше притеснено:

– Моля ви се, събудете се! Хайде! Хайде!

Най-после те чуха и отвориха объркани очи.

– Къде сме?! – беше първото, което каза Санди.

Тя беше винаги спокойна, понякога даже студена, властна и уверена в способностите си, които наистина притежаваше. Никой не я беше виждал обезпокоена или дори напрегната, а сега се намираше пред нервна криза.

Роби пък от своя страна не обели и думичка. Мълчеше както никога досега, приличащ на Виктор на неговата възраст.

А самият Виктор не си и спомняше даже за приятните мигове, прекарани под синьото небе. Всичките му мисли бяха насочени само върху

ПРОЗА

Лъчезар ФОТЕВ – V клас

гр. Казанлък

Листокач

Живяло някога едно дванадесетгодишно момче, което се казвало Иван. Една октомврийска неделя то стояло до прозореца и гледало как сърдити облаци плували по мрачното сиво небе и сякаш се надсмивали над нещастните дървета. Студеният вятър бродел между голите им клони и събарял последните пожълтели листенца.

До Иван стояла една пожълтяла книга, която намерил в стар куфар на тавана. „Пази я много, тази книга е останала от баба ти!“ – беше казала майка му.

Иван разгледал книгата, която била стара и пожълтяла. На нея пишело с избелели букви - Листокач. Никъде не било отразено кой е авторът и през коя година е издадена. В мига, в който момчето разтворило книгата, от нея изскочило мъничко човече:

– Здравей! – веселото му гласче изпълнило тишината в стаята.

Иван разтъркал очите си с ръце и огледал малкото колкото длан човече. То било облечено с дълги зелени панталони и розово палтенце, а на главата си носело шапка във формата на бяло пролетно цветче. Човечето било много смешно, но мило се

здравето на Роби и Санди. Изглеждаше пораснал, което веднага би направило впечатление на сестра му, но не и на „торбата с нерви“, наречена Санди. Сега той приличаше на най-големия от тримата и като такъв зауспокоява другите деца.

– Какво е това място?! И, за Бога, на какво лежим?! – ставайки, крещеше момичето. – Защо покривът не се крепи на нищо, а си виси във въздуха, както ние с Роби?! И защо е порцеланов?! Виктор, ти беше буден преди нас! Какво се случи?! Кой ни доведе тук?!

– Спокойно, спокойно. Ще ви разкажа всичко – започна момчето и им обясни това, което бе преживяло, а останалите го гледаха уплашено.

– Добре ли си, братко? – за пръв път, откакто бяха на това странно място, проговори Роби. – Това е невъзможно! – сподели своето мнение той и замлъкна.

– Не, не съм си ударил главата, ако това ме питаше. И напълно осъзнавам, че звучи невероятно. Но, мисля, че аз със своите действия съм предизвикал всичко. Най-невероятното е, че и вие сте дошли с мен. Наистина съжалявам! Разбирам, че беше много глупаво да излизам посред нощ от стаята си, задоволявайки проклетото си любопитство.

Децата потънаха в своите мисли, а капките на току-що започналия да вали дъжд, се удрияха в порцелановия покрив.

Край на втора част

ПРОЗА

усмихвало.

– Кой си ти? – попитало момчето.

– Аз съм Листокач и живея в тази омагьосана книга, която носи моето име. Ти кой си и къде е моята приятелка Ирина?

– Казвам се Иван, моята баба се казваше Ирина, но тя почина преди няколко месеца.

Малкото човече се натъжило, извадило от джоба на палтенцето си миниатюрна кърпичка и изтрило търкулналите се по лицето му сълзи.

– Баба ти беше моя много добра приятелка. Не знаех, че толкова много години са минали тук във вашия свят. В омагьосаната книга един наш ден е равен на 100 ваши.

– Можеш ли да правиш вълшебства?

– Разбира се.

– Какво можеш да правиш?

– Аз съм Листокач. Мога да поставя всички листенца на мястото им и да накарам слънцето да се усмихне. Искаш ли да ти покажа?

– Хайде!

Листокач свалил цветчето от главата си и го помирисал. В същия миг до него се появила мъничка кофа, а в ръката си държал четка за боички.

– Гледай сега, какво ще направя! Само ми отвори прозореца да излезна навън. Знаеш ли, че много големи прозорци правите вие хората, а дръжките за отварянето им ги слагате толкова нависоко.

Иван отворил прозореца и от мига, в който Листокач излезнал навън, се виждало само как листенцата от земята, се издигат и отиват отново на местата си на клоните. Когато свършил с

поставянето на украсата на дърветата, човечето отново свалило шапчицата си и помирисало цветенцето. Сивите облаци изчезнали и на небето грейнало топло слънце, а сладкогласни птички запели в клоните на дърветата. Листокач влезнал в стаята при Иван и му казал:

– Какво ще кажеш?

– Прекрасно е. Правил си всичко това и преди пред баба ми, нали?

– Разбира се. Когато беше тъжна, отваряше книгата и часове наред ѝ показвах своите вълшебства.

– Как живееш в омагьосаната книга?

– Книгата е само врата към моя свят. Той е голям и прекрасен. Погледни книгите, които са ти купили твоите родители. Колко от тях си прочел?

– Малко, само тези, които ни искат задължително да прочетем през ваканцията.

– Всяка една от тези книги е част от моя свят, ако искаш да го опознаеш, ги прочети. Баба ти беше изчала много книги и за това с нея с часове си говорехме за моя и за нейния свят. Помагахме си със съвети, бяхме приятели.

– Ще бъдеш ли и мой приятел?

– Разбира се. Винаги когато се почувстваш самотен или имаш нужда от приятел, отвори омагьосаната книга и аз ще дойда.

От този ден Иван започнал да чете много книги и опознавал по малко от света на Листокач. Направете и вие като него и ще видите, че в книгите се крие един прекрасен и вълшебен свят.

ПРОЗА

Дамяна ДИМИТРОВА – V клас
с. Пиргово, обл. Русе

Братя

Авторска приказка за стари времена

Едно време в нашето село имало едно семейство с двама сина. Големият, който се казвал Георги, бил работлив и скромен, а малкият син, наречен Златко, бил мързелив и непослушен. Родителите им били бедни хора, но с труд и мъка успели да ги отгледат. Пораснали момчетата и дошло време сами да си изкарват хляба. И нали били сиромаси, трябвало на някого да чиракуват. В съседство, през две къщи, живеел богат чорбаджия, който имал много овце и се нуждаел от пастири за многобройните си стада. Чорбаджията Димо бил скъперник и треперел да не изгуби нито едно животно. Георги и Златко се наели да пасат едно от стадата на чорбаджията. Двамата се редували: веднъж Георги подвиквал след овцете, на другия ден Златко ги изкарвал на паша. И нали били с различни характери и в труда се различавали. Когато вечер се връщал със стадото Георги, животните били доволно напасани, а когато Златко ги прибирал от полето, те блеели от глад.

Малкият брат бил много нехаен към работата си и все му се струвало, че хлябът, който яде, е сух, че сиренето не е солено или че водата, която пие, е горчива. Георги всякак се мъчел да угоди на брат си,

защото ако чорбаджията ги изпъдел, щели да гладуват. Но всичко било напразно. Дотегнал на Златко овчарският живот и той намислил да продаде чорбаджийското стадо и да прибере парите.

Злината, която си наумил, изпълнил. Продал овцете на минаващи търговци, прибрал парите и забягнал далече. Там Златко живеел охолан живот и изобщо не си спомнял за брат си и бедните си родители.

Чорбаджията Димо позеленял от яд, когато се изгубило стадото му, макар че имал още животни. За да си отмъсти, хвърлил вината върху скромния Георги, набедил го, че е помогнал на брат си и го хвърлил в тъмница.

Старите родители на двамата братя от срам и мъка се поболели и скоро починали. Минало много време. Чорбаджията Димо остарял и постепенно сърцето му се смекчавало. В края на живота си решил да поправи лошотиите, които бил извършил. Спомнил си той за забравения в тъмницата Георги. Освободил го и го наел отново на работа. През тези години големият брат станал едър и красив мъж, но по характер продължавал да бъде добър и незлоблив. Не хранил в сърцето си Георги отмъщение и омраза нито към Димо, нито към брат си Златко. Работел усърдно и свирел цял ден след стадото с овчарска свирка. Чорбаджията нямал свои деца, жена му отдавна била починала и той се замислил при кого да изкара последните си дни. Вгледал се във веселия и трудолюбив Георги и решил да го направи свой наследник. Така и

ПРОЗА

направил. Без спомен от предишните тежки дни Георги се грижел за престарелия чорбаджия като за роден баща.

Когато един дени Димо склопил очи, всичкото му имане останало на Георги. Богатството обаче не променило характера на кроткия и работен овчар. Към бедните свои пастири и чираци се отнасял справедливо. На Димитровден те били щедро заплащани, а във всекидневната си храна към хляба се прибавяло пастърма и месо. Сигурно дълго щяло да се говори за младия и справедлив чорбаджия, ако не съществуваше човешката завист. Роднините на починалия Димо, които се надявали да си поделят богатството му, намислили да погубят Георги.

През пролетта на следващата година по села и поля се разнесла мълвата за един жесток разбойник, който крадял животни, палел овчарски колиби и погубвал пастири. Настъпили времена на страх и несигурност. Много хубави стада и верни хора загубил и младият чорбаджия Георги. Никаква царска войска и потери не могли да уловят страшния разбойник. Неговите жестокости нямали брой и животът в този край сякаш замрял. Тогава Георги се решил на един смел ход. Разгласил по всички села край Дунава, че кани разбойника на гости да раздели с него богатството си.

В един дъждовен ден срещата се състояла в един отдалечен чифлик на чорбаджията Георги. На тази среща младият господар проявил своята щедрост и предложил на мрачния и тъмен разбойник купища пари, за да си отиде от тук с мир. Но алчният

разбойник, когото наели роднините на чорбаджи Димо, поискал всичко за себе си. Като получил отказ, извадил кама и понечил да погуби справедливия Георги. Но верните овчари на младия господар, които отдалече следели срещата, като видели смъртната опасност на своя благодетел, извадили дълги пушки и простреляли разбойника точно в сърцето. Тогава всички наобиколили мъртвеца и го разгледали внимателно. По обруленото му и брадясало лице по-старите хора познали изчезналия някога по-малък брат на чорбаджи Георги. Скитал по света Златко, харчел и грабел чужди пари и чужда мъка. Превърнал се в жесток звяр. Него точно наели завистниците на Георги. Натъжил се младият господар, заповядал да закопаят брат му далече в горите, където му било мястото.

А на другия ден въвел нови закони за своите хора. На всички деца да се дава по равно от бащиното наследство, но първо трябва да се приучават на труд и грижа за близките си.

ПРОЗА

Силвена САРАДЖОВА – 13 г.

гр. Сливен

Снежно чудо

Беше зимна нощ, точно преди Коледа. Вятърът безмилостно духаше навън. Снегът бе покрил всичко с бяла пелена. По небето не се виждаше дори звездичка. На улицата нямаше никого, освен изправените като войници снежни човечи, направени от децата през деня, които отдавна бяха под завивките на топло.

В тази ледена нощ, точно в полунощ, се случи нещо. Малката Мая, която не можеше да заспи, чу гласове, които идваха отвън. Любопитството я гризеше, затова си облече палтото, обу си ботушките и тръгна с леки стъпки към вратата, за да не събуди родителите си. Тихичко я отвори и излезе. Не можеше да повярва. Там, пред тяхната къща, се бяха събрали снежните човечи и разговаряха. Момичето отиде до тях, но те не я забелязаха – изглеждаше, че темата на разговора им беше много важна. Мая ги поздрави. Снежните човечи се обърнаха и един от тях заговори:

– О, Боже! Какъв късмет! Сега тя ли ще ни придружава?! Та тя е паленце!

– За какво говорите, господине? Аз нямам намерение да идвам с вас! – поклати глава Мая.

– Е, явно ти не си наясно с правилата! Нали знаеш за Дядо Коледа?

– Кой не знае – сопна му се Мая.

– На 200 години той се сменя със сина си – заобяснява снежният човек. – В този ден синът трябва да разнесе подаръците. За целта е необходимо да има едно дете, което да му помага и да му разкрие духа на Коледа. Нашата задача е да го намерим и доведем. Детето, което чуе гласовете ни, притежава Коледния дух и тръгва с нас.

– А-а, не! – възпротиви се Мая.

– Хайде, отиваме на Северния полюс! – обади се заповеднически друг снежен човек.

– Е, добре! Какво да правя? – примири се момичето.

– Затвори очи! – изкомандва първият снежен човек.

Мая затвори очи. Когато ги отвори отново, не беше пред къщата им, а в една огромна зала. Около нея танцуваха елфи. Те я хванаха за ръцете и я облякоха в бяла рокля и дълъг кожух, за да ѝ топли. След това я въведоха в друга стая. Там стоеше един дебел старец и един около 14-годишен хлапак, облечен в костюм на Дядо Коледа. Той се обърна и каза:

– Ти ли шъ мъ водиш, малчуганче? Не щъ! Приличам на загубеняк с туй костюмче!

– Стига, Руд! – смърри го дебелият старец, който беше Дядо Коледа. – Ти си новият старец! Децата те чакат! Елфите спират времето. Трябва да вървите!

Докато се усети Мая, те вече бяха в шейната и летяха.

– Къде отиваме? – попита момичето.

ПРОЗА

– Ми, де? На дискутека! Да ни мислиш, чъ шъ си губъ вичерть с глупости! Искъм забъвление! – отвърна Руд.

– Не можеш! – писна Мая. – Хиляди дечица разчитат на теб, Руд! Цяла година са слушали, а сега ще останат без награда! И другата година вече няма да слушат! Ти си лош! Не говоря с лоши хора! Дядо Коледа е мил, а не мисли само за купони като теб! – нацупи се момичето. Изправи се и затвори очи.

– Кво праиш? – попита Руд.

– Искам у дома! В дискотеките не пускат „паленца“! – изплезе се Мая.

– Хубу! Шъ ти угудъ! Де дъ идим първу? – измънка младежът.

– Сещам се! – плесна с ръце детето. – Ами да! Точно така! Карай към квартал „Надежда“ в град Сливен.

– Убу! Нъли чухти илени! Натам! – викна неопитният „Дядо Коледа“.

Мая беше много умна. Тя беше чувала от майка си, че в този квартал живеят бедни дечица, без дом, без храна, без дрехи, а някои дори без родители. Надяваше се, че гледката ще събуди Коледата у Руд.

Скоро пристигнаха там. Приземиха се, слязоха от шейната и взеха чувала с подаръците. Точно насреща им спяха прегърнати дете и майка, завити само със скъсано одеяло. Устничките на малкото дете бяха посинели от студ. Руд мълчаливо остави подаръка си и продължи напред. По-нататък момиченце и момченце бяха заспали в контейнер за боклук. „Дядо Коледа“ остави подаръци до

главичките им и тръгна надолу по улицата.

Остави подаръци до главите на още много бедни деца. Накрая Руд и Мая стигнаха до една порутена сграда. Влязоха. Руд видя свито в ъгъла едно треперещо момченце. То не спеше и кашляше лошо. Младежът се доближи до него. Момченцето го видя, разтвори ръчички и попита с отпаднало гласче.

– Дядо Коледа, ти ли си?

Руд изглеждаше така, сякаш ще се разплаче.

– Да. Аз съм. Какво искаш за Коледа, детенце? – попита той.

– Мечтая да имам мама и татко! – отговори момчето.

– Ще ги имаш. Сега тихо. Заспивай – прошепна младият „Дядо Коледа“, съблече палтото си, зави с него детето и го взе на ръце.

– Мая, провери какъв е подаръкът му!

– Няма нищо за него, Руд – каза Мая.

– Значи е бил непослушен! – той погледна бедното малко създание. – Да го оставим и да тръгваме! Чака ни още много работа.

– Не можеш! Ти му обеща! Ако го оставиш, ще умре! – извика момичето.

– Добре! Хайде! Той идва с нас! Дано татко не се сърди! – въздъхна младежът.

Цяла нощ Руд и Мая раздаваха подаръци по света. Накрая те се върнаха на Северния полюс. Руд каза:

– Благодаря, Мая! Радвам се, че ти ми беше помощничка!

– Руд! – усмихна се малкото момиче.

ПРОЗА

– Какво? – стресна се той.
– Ти вече говориш нормално!
– Да, може би наистина притежавам Коледния дух! – отвърна съзрелият младеж.
– Наистина, Руд! – засмя се Мая.
– Наричай ме Дядо Коледа! – каза ѝ Руд.
Мая кимна.
– Сега трябва да вървиш! Скоро ще се зазори! – подкани я той.
– Добре! Грижи се, моля те, за малкото момче! – помоли го последно Мая.
– Разбира се! Сега затвори очички! – погледна я усмихнато Дядо Коледа.
Мая ги затвори.
Изведнъж тя усети, че някой я гали по бузката. Отвори очи. Беше в леглото си, а до нея седеше майка ѝ и говореше:
– Хайде, миличка! Ставай! Ела да видим какво ти е донесъл Дядо Коледа!
След малко двете тръгнаха към елхата, отрупана с подаръци.
Мая каза на майка си:
– Мамо, снощи преживях снежно чудо! Снежните човеци говореха...
– Тихо, Мая! Сънувала си!
– Но...
– Не превръщай съня в реалност! – посъветва я майка ѝ. – Хайде, ще ти помогна да отвориш подаръците си.
– Добре, мамо! – натъжи се малко детето.
Двете разопаковаха пакетите с подаръци. Накрая остана само една розова торбичка. Мая я

отвори и вътре откри картичка с рисунка на едно момче, облечено в костюм на Дядо Коледа, а до него застанало едно момиче, досущ като нея. В пакета беше оставено още дългото бяло палто, с което беше вечерта. Тя го пусна на земята, отиде до прозореца и каза тихичко:

– Това не беше сън! Това беше най-невероятното приключение в живота ми!

После се върна при майка си и я прегърна.

А Руд стана най-добрият Дядо Коледа и никога не забрави какво му показва Мая.

ЖУРНАЛИСТИКА

за КОМЕНТАР

Деница АСЕНОВА – 12 г.
Клуб „Журналист“ при ОДК – Шумен

Всички сме хора

Всички сме хора, макар и някои да са по-черни, по-бели, изповядващи различна религия. Да не забравяме, че всички имаме еднакви нужди и еднакви проблеми.

Аз познавам много турци, цигани, арменци, но те с нищо друго не се отличават от нас, освен с цвета на кожата и с религията си, както и с езика.

Но защо някои хора си мислят, че тези наши сънародници нямат място в България?

Според мен, не трябва да се отнасяме по-различно към тях, защото няма разлика между българи и турци, цигани и арменци и др. Аз лично познавам турци, които, за да не бъдат отхвърлени от на-ционалистите, не си сменят имената. Те обаче не разбират, че едно име не ги прави българи. Всеки трябва да си помисли как би се чувствал, ако живее в друга страна и хората се отнасят зле с него. Само тогава ще разбере колко силна е болката от това да бъде отхвърлен от обществото.

Всички трябва да бъдем едно. Знам, че все пак има различия, но това да съдиш някого затова, че е българин, турчин или циганин е прекалено.

Хора, бъдете по-разумни! Не съдете другите по цвета на кожата, по езика, който говорят и по религията, която изповядват! Защото всички сме деца на майката Земя!

за ФЕЙЛЕТОН

Станимира ВЪЛЕВА – VII клас
гр. Сливен

Ако надникнем в учителската стая...

Не знам за вас, но аз съм много любопитна какво толкова тайно нещо държат в учителската стая даскалите, че не ни разрешават да влизаме вътре. Тъй като любопитството ми е голямо, реших да предприема един риск.

Отвлякох учителката по музика, заключих я в една от кабинките в тоалетната и облякох дрехите ѝ (дълга до земята вълнена пола, плетена блуза, очила, чийто диоптър беше поне седем и половина и обувки още от времето на баба ми). Застанах пред вратата на учителската стая, разроших си косата и почуках.

Отвори ми господин Опор Лицев, господинът по физкултура.

– Добър ден, Струнноклавишова!

Влязох в стаята. Там имаше голям шкаф с дневниците на класовете, снимка на учителския колектив през 1980 г., на която успях да разпозная дори учителката по география госпожа Мери Дианова, която се представяше за тридесетгодишна, и голяма маса. Там седяха математичката госпожа Правоъгълнова, преподавателката по биология Хлора Филова,

ЖУРНАЛИСТИКА

учителката по български език госпожа Ваза Иванова, химичката Смесиизбухнова, учителката по физика госпожа Сила Нютонова, преподавателката по английски език госпожа Хелън Инглишова, историчката госпожа Ера Векова и госпожа Мери Дианова.

Седнах на масата и се заслушах в разговора им. Обсъждаха контролните за края на срока. Като ги слушах как говорят, се зачудих как ли се разбират изобщо! Замислих се как биха казали учителите „Поддай ми чашата с вода, ако обичаш!“

Математичката: „Ако приемем, че масата е правоъгълник, би ли ми подал чашата, намираща се на тридесет градуса от дължината му.“

Биоложката: „Ако обичаш, поддай ми чашата с неорганичното вещество, поддържащо живота на организма.“

Учителката по български: „Ако нямаш нищо против и имаш желание за това, поддай ми чашата, украсена с най-различни живописни, привличащи окото шарки, пълна с вода, тъй необходима за нас, блещукаща красиво и отразяваща слънчевите лъчи, които носят топлина и светлина.“

Химичката: „Поддай ми стъкленото тяло, пълно с H_2O , ако обичаш!“

Физичката: „Ако обичаш, измени местоположението си спрямо стола, на който седиш, и ми поддай тялото с вода!“

Преподавателката по английски: „Can you give me a glass of water, please.“

Историчката: „Поддай ми чашата, която преди тридесет минути напълних с вода, ако обичаш!“

Географката: „Ако обичаш, поддай ми чашата с вода, намираща се в северната част на масата, източно от каната!“

Учителят по физкултура: „Стани, протегни ръка,

сграбчи чашата с вода, поддай! Темпо! Темпо!“

– Какво ще кажете, Струноклавишова?

– Моля? – стреснах се аз.

– Кога ще давате контролна, за да дам и аз тогава? – попита ме биоложката.

– Ама аз ще давам ли контролна?! – зачудих се аз.

– Не си ли спомняте – вие отворихте устата си и произнесохте така приятните за нас думи, че ще стреснете и изненадате неприятно учениците, че ще раздавате листи, на които има въпроси, свързани с вашия предмет, музиката?! – каза Ваза Иванова.

– Ама аз не... – изведнъж се сетих, че трябва да се държа като госпожата и в същото време да издействам по-малко контролни и изпитвания на учениците. – Не, отказах се, защото мисля, че претоварваме прекалено учениците – изпях аз.

– Струноклавишова, да не Ви боли глава, както учениците, когато видят дълги уравнения? – попита ме математичката.

– Не, защо?

– Как може да съжбялявате тези кекави създания, които не могат да направят и триста коремни преси?! – каза Опор Лицев.

– Във, ами те... Те няма да са подготвени и щом им върна контролните, ще възпроизведат звуци, неприятни за музикалното ми ухо!

– Браво, Струноклавишова, Вие действате в собствен интерес! Харесва ми! – каза историчката. – Между другото, Филова, ако искате, аз ще дам писмено изпитване.

– Да, и аз също – обади се химичката.

ЖУРНАЛИСТИКА

за ИНТЕРВЮ

Валери ЗМЕЕВ – V клас
гр. Тутракан

Интервю с Левски

– Чудесно! – каза биоложката.
Изведнъж вратата се отвори. Нахълта истинската Струнноклавишова по комбинезон.

– Но... как... – изненадаха се учителите.

– Ха, ха, надявам се, че знаеш какво става с непослушните ученици, които затварят учителите си в тоалетните, защото това ще се случи с теб! Чудиш се как се измъкнат, нали? Е, по този свят има и добри хора. Чистачката Парцала Сапункова ме измъкна!

– But then... Who is this? – каза госпожа Инглишо?ва.

– Това е един ученик, направил жалък опит да се подиграе с учителката си! – изпя Струнноклавишова.

– Тя имаше предвид името му? – каза географката.

– Беля Двойкаджийска!

Е, дръпнаха ми едно конско, след това ме заведоха при директорката, госпожа Даскалова, и ѝ разказаха какво е станало. Тя, за мое учудване, беше възхитена от мен и ме направи заместник-преподавателка на СИП-а по актьорско майсторство.

1. Какво са за теб 130 години свобода?

– Моят най-голям блян.

2. Какво харесваш у съвременните деца?

– Свободомислието.

3. Това ли е свободата, за която се бори?

– Не съвсем.

4. Има ли нещо, което искаш да пожелаеш на моите връстници?

– Да са борбени, упорити и последователни!

5. Кое те кара да се чувстваш горд при срещите с хората?

– Целта, която съм си поставил „Освобождението на моя народ.“

6. И сега ли би дал живота си за отечеството, защото в миналото казваш, че няма власт над оная глава, която е готова да се отдели от раменете, в името на отечеството?

– Да, винаги, защото моето знаме е „свята и чиста република“.

7. Какво ще пожелаеш на хората в България в навечерието на 130 г. свободна България? А на човечеството?

– Българите все по-често да си спомнят за моите идеали – демократична република и народно управление. А на човечеството – братство и

ЖУРНАЛИСТИКА

за ECE

Ванеса ВАНЕВА – VI клас

гр. Русе

Изкуството за мен

равенство между всички народи.

8. Всички те смятат за свят човек, знаеш ли защо?

– Защото живея в бедност и лишения, не злоупотребявам с народни пари, боря се за свободата на моя народ.

Изкуството е нещо красиво. Красиви са картините на художниците. Красива е мелодията на музикантите.

Изкуството е нещо смешно. Смешни са комедиите, смешни са някои стихотворения и приказки.

Изкуството е нещо мъдро. Мъдри са книгите. Мъдри са поговорките и афоризмите.

Изкуството е нещо старо. Незабравими са старите филми и старите хубавите песни.

Изкуството е важно за нас, като цветето за една пеперуда и както, ако тя е далече от него, би могла да умре, така и ние далече от изкуството сме като мъртви.

Изкуството ни учи какво е добро и какво е лошо. То ни помага в живота, като майка помагаща на детето си.

Изкуството ни е учител и е винаги до нас. То е професия за някои, а за други е удоволствие. Хората, които правят изкуство са писателите, композиторите, певците, актьорите, музикантите и много, много други.

Изкуството е различно като цветята. Никога не знаеш, какво ще изпиташ, когато ги видиш и вдъхнеш от аромата им.

Трябва да се радваме на изкуството, защото то е съкровище, като бисерната мида. Рядко и недостъпно е и само този, който наистина го иска и го заслужава, успява да го достигне.

ЖУРНАЛИСТИКА

за ECE

Велизар АНГЕЛОВ – VII клас

Клуб „Журналистика“ при ОБДЦКИ – гр. Русе

Чистата съвест е най-меката възглавница

Животът на хората е пъстра черга. Има хора, които са буйни, но умни, други са предприемчиви, трети са просто работливи, четвърти... Има и такива, които са безотговорни и нахални. Тях всеки ги забелязва. На другия полюс са скромните, тихите, отговорните. Мисля си, това са хората с чиста съвест.

Поначало, за да имаш чиста съвест, трябва да имаш добро сърце, да работиш честно, да помагаш на хората и да си безупречен във всяко отношение. Било в работата или в живота, не трябва да нагрубяваш, да нараняваш, да правиш лоши неща. За да не се боиш от хора, които си наранил. И ако имаш чиста съвест, няма да се страхуваш от такива хора, защото си правил добри неща. Така ще имаш възможността да спиш на най-меката, най-удобната възглавница, без да имаш угризения. Добре е да притежаваш тези добродетели. Те ще ти помогнат в живота и така ще израснеш като чист и достоен човек.

Но за да отстояваш чистата си съвест, трябва да си постоянен, много да се трудиш и да гледаш напред. Само по този начин ще притежаваш... меката възглавница на спокойния сън.

И още нещо. Чистата съвест те прави смел, находчив, увеличава възможностите за изява и творческа реализация. В живота може да се срещнеш с безброй трудности. Но чистата съвест може да ти отвори вратите, дори те и да са железни...

ЖУРНАЛИСТИКА

за КОМЕНТАР

Габриела Великова – 13 г., Сибел Фикри – 13 г.
гр. Шумен

Агресията

Агресията! Тя е навсякъде и най-много в училищата. Нашето, разбира се, не прави изключение. Не минава и ден, без някой да удари някого. Мислим, че причините са най-вече у нас. Момчетата се опитват да показват силата си и да си придават важност. А ние, момичетата, се опитваме да не им обръщаме внимание. За съжаление, това няма ефект.

Например, вчера Валентин, от съседния клас, удари Елица, от същия клас. Тя се разплака, защото я заболя, а той най-невъзмутимо си тръгна. По-късно Елица ни каза, че причината е следната – той, чисто и просто, искал тя да се махне от техния клас.

Агресията не винаги има основателна причина. Тя просто е изблик на гняв и несдържана емоция. Много често се случва следното: минава един ученик по коридора и без да иска, се блъска в друг, и докато успее да си отвори устата, за да се извини, другият вече се е нахвърлил отгоре му и го бие. Такъв беше случаят с Кристиан и Радослав в нашия клас. Нещата стигнаха дотам, че директорката извика бащите им, които трябваше да ги укротят. След месец те станаха много добри приятели. От тая случка не се разбира нищо, но тя е показателна за това какво може да причини агресията – тревоги

на родителите и болнично легло в спешното.

Безпричинната ярост може да доведе до страшни последици. По новините постоянно слушаме кой, как, с какво и кого е ударил. Възрастните смятат, че развлекателният спорт – кеч, е в основата на детската агресия. Че оттам ние се учим да се нараняваме физически, психически и душевно. Но това не е така!

Защо те не се замислят, че ние взимаме този лош пример от тях?

Когато прекалят с алкохола, те също стават агресивни и в повечето случаи при тях е много по-лошо, отколкото при децата. В основата на всичко, според нас, стоят възпитанието, което са ни дали нашите родители и гордостта. Собственото ни его понякога ни кара да вършим лоши неща. Единственото, което ние двете можем да кажем сега, е „Не на агресията!“.

ЖУРНАЛИСТИКА

за ЕСЕ

Теодора ГЕОРГИЕВА – 11 г.

гр. Русе

Книжко, моя!

За мен книгата е като прекрасно, цветно хвърчило. Политам с него и се докосвам до фантастични светове. Книгата е най-голямото богатство – безценна е.

Убедена съм, че компютрите не могат да изместят книгите. Съгласете се, че е много по-добре да прочетеш една история. За мен няма по-голямо удоволствие от това да седна и разгърна книга. С трепет я разлиствам, защото отваряйки първата страница, знам, че ме очакват моите приятели – приказните герои.

Бях с Том Сойер, когато се изгуби в пещерата. Помня колко уплашен беше. По-скоро отчаян и със сигурност мислеше, че няма надежда да се измъкне.

Когато Вълкът глътна Червената шапчица, бях с нея и мога да ви кажа, че там не беше никак приятно. Затова пък в момента, в който дойде Ловеца и разпори корема на чудовището, се почувствах страшно щастлива да изляза навън.

Бях с Хари Потър и приятелите му, когато се бихме срещу злото. Заедно се бихме срещу дименторите и Волдеморт. Бяхме много напрегнати и във всеки момент, когато ни удряха, искахме да се откажем, но не можехме, защото съдбата ни беше

поверила задачата да спасим света.

Книгите са като компас – без тях ще се изгубим. За мен те са незаменими...

Книжко моя, приятелко моя, ако те нямаше, не знам как щях да оцелея!

за ЕСЕ

Дилян ДИМИТРОВ – V клас
гр. Търговище

Да запазим светлината в душите си

И беше мрак... Тогава Бог сътвори светлината...

Оттогава човек има едно важно предимство – свободата. Чрез нея той може да направи своя избор в живота – светлина или тъмнина. Човекът се ражда със светлина в душата си, но понякога сам я унищожава с делата и лошите си мисли.

Иначе началото на живота всъщност е светлина.

Ражда се слънцето, а с него и топлата светлина, която прави света видимо по-хубав, по-усмихнат. Ражда се утрото и залива света със светлина. Ражда се бебето със светла и чиста душа и самото то е светлина в живота на своите родители. Раждат се чисти белите снежинки, преди да ги изцапа уличната кал като в човешкия живот. Чиста е водата в планинските потоци, чисто е ведрото, синьо небе. Чисти са песните и обичта ни. Чиста е детският смях, чисти са добрите ни мисли.

Всички тези неща светят със своята стопляща светлина и правят живота ни по-хубав и по-добър.

Злото не търпи светлина. Лошите хора не обичат светлината, защото мракът прикрива тъмните им дела. Тъмните страни на един човек – зло, завист, омраза, подлост – гонят светлината от душата му и

той вече не е истински човек.

Само светлината в нас може да накара да избягат: мракът, смъртта, омразата, мръсотията, завистта, мързелът и всички лошотии. Само светлината може да докосне така душата ни, че да ни накара да бъде бяла и чиста.

Хората, които вършат добрини и не са опетнили душата си, само те носят светлина в нея и трябва да я раздават на другите около себе си. Това са истински добрите и светли хора.

Светлината в човешката душа може да се опази само с добри дела и добри мисли. Ако човек е успял да спаси светлината в душата си, той трябва да я раздава на другите, като търси в тях доброто и ги кара да бъдат добри.

Защото колкото по-светли са душите на хората, толкова по-хубав ще е животът им. Затова най-верният път в живота е пътят към светлината и доброто!

ЖУРНАЛИСТИКА

за ЕСЕ

Марина ИВАНОВА – VI клас

гр. Русе

Животът на човека 101 години по-късно

Знаете ли какво ще стане...

В следващите няколко години Земята ще се промени до неузнаваемост. Нефътът и природният газ ще са се свършили и вече няма да има автомобили. Растенията ще умрат под въздействието на въглеродния диоксид, а заедно с тях и животните. Хората също ще бъдат застрашени от задушаване, тъй като няма да има въздух за дишане. Мнозина сигурно ще загинат. Някои ще се спасят, като мигрират на други планети. Малко ще са оцелелите, защото няма да има произведени достатъчно скафандри. Те ще спасят малко растения и животни, като ги отнесат в новия си дом. Ще живеят на новооткрита планета, на която има кислород и почва. Ще създадат семейства, ще засеят оцелелите растения и ще опитомят животните. Ще направят градове и села. Така всичко ще започне отначало, хората ще създадат нови машини, които ще... замърсяват природата и след това всичко ще се повтаря отново и отново, докато Вселената не се взриви и не унищожи всичко. След взрива навсякъде ще се стеле Нищото.

Но дори и след опустошителния взрив... един човек ще оцелее. Той ще бъде затворен в устойчива

капсула и ще пътува между планети, звезди и галактики. Ще пътува, докато не сбъдне мечтата си – да открие ново паралелно пространство, наречено още Вселена №2. Там този човек ще заживее по-щастливо, отколкото във Вселена №1. Там ще намери нови приятели – извънземните. Но те няма да бъдат добронамерени към него. Ще му бият инжекция със специално лекарство. От него той ще мисли, но няма да може да се движи. Ще го изпратят от планетата, за да броди из други вселени. Но човекът няма да желае това, защото под въздействие на това лекарство ще бъде безсмъртен. Винаги буден, ще вижда безброй галактики и ще броди из много паралелни измерения... Докато не стигне до свръхкупа от галактики, наречен от него Избавлението. Когато навлезе в атмосферата на Избавлението, капсулата, която го обгръща, ще се пръсне на хиляди малки стъклца. Ще стъпи на една от планетите в Избавлението. Въздухът на тази планета ще съдържа частици противоотрова за лекарството, дадено му от извънземните.

Благодарение на тази планета Той винаги ще се освободи от участието на затвора. За да благодари на тази планета, човекът ще си построи дом и ще живее щастливо и здравословно до края на дните си.

ПОЕЗИЯ

I НАГРАДА

Пролет ДЕЧЕВА – II клас
гр. Ямбол

Гласът на учителя*

Учител, учител си
от дваисет години.
Учиш празните чинове
от дваисет години.
Никой не слуша те
от дваисет години.
Никой не чува те
от дваисет години.
С камъни мерят те
от дваисет години.
Тънеш в мизерия
от дваисет години.

Чудо случва се
след дваисет години.
Шанс дава се
след дваисет години.
Глас да чуют те
след дваисет години.
ТЕБ да чуют те
след дваисет години.

На тях говориш ти (20 год.)
На тях оплакваш се (20 год.)
Мъка казваш си (20 год.)
Време губиш им –
отегчаваш ги
дваисет години.

Смисъл няма в теб.
Време губил си
дваисет години.

** на тези, които мислят, че някой им е дължен*

ПОЕЗИЯ

I НАГРАДА

Дамяна РАДИОНОВА – VIII клас
МГ „Баба Тонка“, гр. Русе

Преображения

или

животът като прилагателно

Новородена. Обичана.
Малка. Пролетна. Палава.
Мила. Безгрижна. Щастлива.
Пораснала. Неопитна. Любопитна.
Млада. Буйна, дива и красива.
Лятна и гореща. Неразумна.
Непримирима. Ураганна и стихийна.
Волна и безбрежна.
Влюбена и обичана.
Зряла. Укротена. Есенна.
Умна. Благоразумна. Отговорна.
Заета. Загрижена.
Устремена. Успяла.
Обичана. Обичаща.
Примирена. Уморена.
Зимна. Самотна.
Остаряла.

II НАГРАДА

Петя Косева – XII клас
УЛК „Сладкодумци“ – гр. Шумен

Знам къде! Аз знам къде умираше небето,
обесено в ръцете на своя облак бял.
Треперещо, през сълзи, то сочеше сърцето,
че нещо все болеше... светът не беше цял...

Видях къде! Видях къде умираше небето.
Там пътят на звездите е тъй безкрайно спрял.
Сега реда лалета и сива пръст, където
едно небе бе право: светът не беше цял...

ПОЕЗИЯ

II НАГРАДА

Александър СТОЙКОВ – XII клас
гр. Тутракан

Просто Любов???

Любов??? С три въпросителни знака!
Любов??? Тя тук е. В моя Тутракан ме чака.
Любов??? Не! По?скоро случайна среща.
Любов??? Да, моя съкровена надежда.
Любов??? Алкохол ликьор или ракия.
Любов??? В сърцето ми силно пулсира.
Любов??? Целувка. Прегръдка. Ласки безчет.
Любов??? Това са мечтите мъжки и женски в
ответ.
Любов??? Не била за малолетни, деца.
Любов??? Нощи хладни в дните летни.
Любов??? Може би това е усещане ново?
Любов??? Може би зов трепетен за нещо
съдбовно.
Любов??? Може би?! Любовта си е самата тя.
Любов??? С аромата на всички цветя.
Любов??? Да, тя е просто Любов!

III НАГРАДА

Златомира КУЛЧЕВА – XI клас
гр. Горна Оряховица

Същност

Мисъл. Пространство. Приятел.
Докосване. Вяра. Мечта.
Вселена. Усмивка. Предател.
Магия. Живот. Красота.

Стрела. Равновесие. Нежност.
Сияние. Трепет. Душа.
Любов. Съзерцание. Вечност.
Ухане. Сън. Тишина.

Очакване. Поглед. Защита.
Желание. Воля. Съза.
Въпроси. Песен. Отлита.
Дихание. Миг. Самота.

Небе. Усещане. Тяло.
Търпение. Пяск. Съдба.
Надежда. Светлина. Огледало.
Орисница. Мир. Суета.

Вятър. Часовник. Мълчание.
Избор. Жар. Покровител.
Раждане. Кръст. Упование.
Ангел. Молитва. Пазител.

ПОЕЗИЯ

III НАГРАДА

Деница МИХАЙЛОВА – X клас

гр. Перник

Мръсен пейзаж

Нощта – катранено мастило,
разлято върху платното
на вбесения всемир.
Денят – прозаично сив
и гълбово неутрален.
Никаква промяна.
Никаква гама от цветовете.
Животът е пращен,
времето – лепкава смола...
За миг мръсният пейзаж
потрепва.
Небосводът отваря своите порти,
Черният зид се срутва,
бутнат само от
едно нежно лебедово перо,
което танцува
в ритма на приземяването си...
последвано от много други...
Мръсният пейзаж
изчезва под багрите
на падащия сняг.

ПООЩРЕНИЕ

Полина ДИМОВА – XI клас

гр. Добрич

Война

Хвърлете ме на вълците
И аз ще оцелея.
Защото съм била една от тях.
Изгорете ме и пак ще оцелея,
Защото съм вече на прах.
Тъпчете ме колкото можете...
Ще се изправя и ще започна да тъпча.
Мразете ме, издерете ми кожата,
Оставете ме сама да се мъча
Минете през мен, ще забравя,
Изтръгнете си прошка и обич,
Научих се как да боравя
С думите да ви забивам ножа.
Използвайте ме да не съжалявате,
Че сте пропуснали нещо по пътя.
Унижавайте ме и ме подценявайте...
Аз засега ще си кътам.
Лъжете ме, демонстрирайте его.
Ще ви повярвам и пак
Най-безсрамно и аз ще съм с него,
А ръка не подавам на враг.
Дори да боли, аз рискувах
Да науча урока си.
Разбрах през моето кратко пътуване,
Че не ще изцерите порока си.
Избрахте за началото краят ми,
Сега аз ще приключа със вашия
– не с дела, не със думи отчаяни,
А сърцето си хвърлих го някъде.

ПОЕЗИЯ

ПООЩРЕНИЕ

Натали КАЛЧОВСКА – X клас
гр. Търговище

На тъмно

Ще разпръсна по пътя ти лунни лъчи.
Ще затворя очите ти.
Светлината се вижда дълбоко в душите ни.
Ще напръскам с дъжд нозете ти
и цветовете на пролетта ще никнат в ръцете ти.
Ще пресуша сълзите и ще изтрия лошите
спомени.
Ще се вмъкна в сърцето ти
и ще лепна небивали измислици,
Само за да си щастлива...
А когато те изгубя,
не спирай да ме търсиш,
не спирай да ме искаш, Светлина!
Видение и сянка на моята и в моята душа...
От топлината в мен ще се разпръснеш,
А частиците безумно ще раздавам
на всеки, който се е свил във мрака,
Обзет от лудост и от страх.
Ще те раздавам за усмивки...
Защото искам и защото знам,
че този, който светлина дарява,
Той никога на тъмно не остава!

ПООЩРЕНИЕ

Мила МИХАЙЛОВА – VIII клас
гр. Велико Търново

Любов

Мразя те, защото ме обичаш
и всеки ден си с мен.
Мразя те, защото ми се вричаш
и зная, че си откровен.
Мразя, когато ме прегръщаш
и усещаш как сърцето ми
за теб тупти.
Мразя, когато ме целуваш
и после си отиваш,
но когато те няма
пак пред мен си ти.
Мразя, когато сълзите
в очите ми не виждаш,
когато заради теб ме боли.
Но най-много мразя това,
че не мога да те мразя
за миг дори.

ПРОЗА

I НАГРАДА

Даниела КОВАЧЕВА – XII клас

гр. Велико Търново

Сън

- Добро утро, Сън!
- Добро утро, страннико!
- Всъщност, Сън... Аз не съм сигурен, че е утрин.
- Хммм... виждаш ли луна?
- Не.
- А звезди?
- Едва ли.
- А слънце?
- Изобщо!

– Тогава какво значение има дали ще кажеш добро утро, добър ден или добър вечер?...

Както и да е. По-важното е искаш ли чаша топло мляко с какао и домашен сладкиш с аромат на канела?

– Ами...

– Не мога да ви разбера аз вас, мечтателите! Никога не се замисляте как да поздравите събеседника си, а винаги се чудите по половин час, когато ви предложат нещо вкусно, което да „погали“ стомаха ви. Сякаш ви питат: „Хей, ти! Искаш ли да полетиш?“

– Да, но аз искам да полетя!

– Тогава какво те спира да изпиеш една проклета чаша мляко с какао и да изядеш малко парченце кейк? По дяволите, толкова ли е трудно?!

– По-трудно дори отколкото да полетиш! Нима твърдиш, че е лесно да се потопиш в аромата на канелата, да се превърнеш в какаов прах и да се разлееш в горещото мляко? Пък и колко често ти се случва някой да ти поднесе с усмивка билет за такова пътуване? А да летиш, да летиш можеш по всяко време и навсякъде. Дали ще си легнал в топлото легло, или ще се блъскаш в претъпкания автобус; дали ще си под горещия душ, или крачейки по самотните улици, ще те вали леден дъжд – достатъчно е просто да затвориш очи и да помечтаеш. Политаш. Издигаш се, без да падаш... Всичко е фантазия, дори животът.

– И все пак...

– Да, да. Искам. Всъщност, имам ли право на избор? Та ти ми ги поднесе още преди да ме попиташ. Да, бих желал и втора чаша, но вместо мляко да има мед, а ягодов прах да замести какаото. И да съм седнал не на стол, а върху дванадесетцветна дъга. Много ли е?

– Ха, та това е твоят сън! Ти избираш декора.

– Вярно, това е моят свят. Тук аз съм Бог и сътворявам моите мечти. Представяш ли си... може би реалността е сън, а Бог – спящ мечтател?!

– Твърде възможно е! Виж! Пясъчният часовник сам изхвърля пясъчинките си! А, това си бил ти! Защо точно...

– Не съм сигурен. Може би е забавно да си Време! Тръгваш и спираш, когато пожелаеш и всички са длъжни да се съобразяват с теб. А ти не питаш, никога не се връщаш, гледаш само напред. Когато ти омръзне да се движиш, спираш и се прокрадваш в съзнанието на хората. Там разглеждаш спомените им – все едно си на изложба с живи картини и скулптури, черно-бели и цветни фотографии. Наблюдаваш ги и виждаш какъв си

бил, без да се връщаш назад! Хей, Сън, кажи какъв искаш да си!

– Не знам! Но, ако съм цвят, ти ще си окото, в което „живея“; ако съм полет, ти ще си птица. Мога да съм аромат, а ти елхово клонче, или вятър, а ти – влюбен въздух. При всички положения аз съм песента, а ти певецът!

– Какво ще кажеш да разменим ролите си?! Бъди режисьора, аз ще съм актьора.

– Редно ли е?! Нима е възможно творението и творецът да разменят световите си?

Струва ми се твърде рисковано. Все едно да накараш душата и тялото да се сменят или нещо такова. Защото, ако стане... само си представи – душите ще се раждат и умират, а когато дойде краят им, по земята ще остават да се разхождат празни човешки тела!

– Разбирам те. Едва ли бихме приели за нормално пеперудата да пада, а пашкулт да полита. И въпреки това остава въпросът за изкушението. Когато то е насреща, често се питаш редно ли е, или не. Но то е като слънце, което те заслепява, като силен звук, от който ушите ти заглъхват, като мъртъв рецептор за болка... и преди да си взел решението, вече си предал тялото и разума си, а изкушението е започнало консумацията им. Сън? Сън! Къде...

– Добро утро, любов моя! – каза тя.

– Добро утро, слънце! Знаеш ли... сънувах много странен сън!

– А аз сънувах, че съм твоя сън, щастие. И говорейки си, прием мляко с какао.

Налудничаво, не мислиш ли?

– Определено!!!

III възрастова група (от 8 до 12 клас)

ПРОЗА

II НАГРАДА

Катерина ГЕОРГИЕВА – X клас
гр. Велико Търново

Мистерията в Театър „Д`еспри“

Когато над Франция се спусне нощта и Театър „Д`еспри“ потъне в мрак и прах, Марсел се усамотява в най-дълбокото кътче на своето подземие, търсещ утеха в компанията на бездушните кукли...

Мястото е Франция, годината 1875. Причината, поради която започвам разказа си, е, че той ще остане най-обсъжданият в историята на Марсилия. А моето желание е нещата да бъдат представени точно такива, каквито са, а не изкривени и украсени от хората. Казвам се Катрин и историята ми започна, когато бях изпратена от директора на „Le Temps“ (всекидневникът с най-голям тираж в Марсилия) да разследвам случая в Театър „Д`еспри“. Седях в една от най-крайните тераси, за да наблюдавам от подходящ ъгъл събитията, оперетата се разиграваше вече в продължение на няколко седмици, но не успях да разгада мистерията ѝ. Знаех, че има нещо странно в целия този кървав сюжет и бях готова на всичко, за да открия причината за моите съмнения. В действителност директорът ме изпрати, за да пиша статия за Пантомима на театъра Марсел Люпен –

ПРОЗА

най?тайнственият мъж в целия град, но мен ме заинтригува нещо друго. Имаше нещо в този мъж, което не ми позволи само да пиша статия за него, той бе особен и аз го виждах. Привличаше ме по необяснимо силен начин, и същевременно също толкова силно ме отблъскваше; той бе мим, и то толкова ловък, че никога не остана неразбран в своите жестове. Рядко говореше, но изрече ли една дума, тя звучеше като мелодия от най-нежни тонове. Когато излезеше на сцена, винаги носеше един и същ грим – черно-бяла маска, винаги ридаеща; лицето му се смееше, ала душата винаги тънеше в тъмнина.

Една вечер, когато за пореден път гледах пиесата, съсредоточена в действието, просто спрях да наблюдавам, бях обикновен зрител, а не следовател... „Смърт, кръв, убийство!“ Какво ми убягваше, всичко ми изглеждаше странно познато, но... По дяволите! Беше така лесно, а аз го съзрях толкова късно! Нека да започна от самото начало... Сигурно си спомняте за Марсел – мимът, за когото споменах по-горе в статията. Работата ми изискваше да пиша за него и поради тази причина знаех неща от живота му, неизвестни на повечето хора. Най-важното е това, че той бе влюбен във вече мъртвата от половин година оперна певица Сирена. Той ѝ бе предлагал брак, но тя неведнъж го бе отблъсквала, не знам дали е имала други обожатели, но и да е било така, то е било за кратко, защото малко след последния отказ на поредното предложение на Марсел умира в собствените си покои, безмилостно убита. Никой не прави връзката с известния мим, защото за цяла Марсилия

той бе ангелът на театралната сцена. И тази вечер, когато гледах пред мен да се разиграва същата тази история, изиграна в главната роля от Марсел, а героинята на Сирена, досущ приличаща на самата нея, но все още жива. Странното бе, че от няколко седмици насам, докато вървеше все още тази пиеса, ролята на главната героиня винаги се изпълняваше от различни момичета – всички на една възраст и всички приличащи на Сирена! Марсел винаги играеше себе си, а оперетата бе негово творение, това бе още една предпоставка за съмнение. Поради тази причина същата нощ го проследих.

Когато Театър „Д`еспри“ потъна в мрак и прах и всички присъстващи се прибраха по домовете си, останахме само аз и Марсел Люпен, но той не знаеше това. Наблюдавах го, започна да разчиства сцената, отвори големия капак на пода и измъкна оттам безжизненото тяло на момичето, играло главната роля тази вечер. Вцепених се от ужас, но продължавах да го следя с очи – замъкна тялото някъде из мрачните и влажни подземия на театъра. Пътят, който водеше до градската канализация, имаше коридор и през „Д`еспри“. Следвах го, трепереща от страх; вървахме дълго, сякаш минутите се редяха една след друга като дни. Той спря, а аз се притаих до един ъгъл, от който виждах добре. Бяхме се озовали в нещо като каторжническо подземие, имаше легло с дълги черни завеси, огромни свещници и стар орган, на който Марсел седна и засвири мрачна и потискаща мелодия. Бе захвърлил тялото на младото момиче на леглото, сега то ме наблюдаваше с вцепенен от ужас поглед, дори не си бяха направили труд да го упоят, преди да го убият. Люпен свали грима от лицето си. Да, наистина бе нещастен, както и в

ПРОЗА

ролята си, очите му бяха черни като бездънна пропаст, ала въпреки всичко, бе най-красивият мъж, който бях виждала в живота си. Изведнъж спря да свири, скочи от стола и отиде до леглото, взе момичето на ръце и го захвърли в дълбок изкоп до едната крайна стена. Спусна завесите на леглото и не го видях повече тази вечер, използвах момента да разгледам подземие. Пристъпих напред към изкопа, в който бе хвърлил девойката, ала там не бе само тя – на дъното на ямата лежаха всички тринадесет момичета, които играха в пиесата по времето на нейното представяне. Гледката бе покъртителна – телата бяха посипани с вар, за да се ускори изсушаването им, а на лицата на всички се бе запечатал вечен ужас. Приличаха на кукли. Тихо побягнах обратно там, откъдето бях проследила красивия ангел на Ада.

На следващата вечер отидох отново в театъра, този път представлението бе по-различно. Марсел отново бе в главната роля и отново убиваше хладнокръвно на сцената – пред погледите на всички, но никой не виждаше истинността на тези убийства. Тази вечер пантомимът не бе пантомим, бе просто Марсел Люпен – без грим и маска; бе оставил ловките жестове, той говореше. А гласът му се лееше като симфония от нежни тонове, обаянието му ме пленяваше и душата ми се впусна във вихрен танц, той ме наблюдаваше. Възможно ли е да е усетил присъствието ми предната вечер? Не, не би могъл, щеше да ме хване и убие...

По-късно, след представлението, получих бележка от него – искаше да се видим насаме. Знаех, че е опасно, ала желанието да съм по-близо до него надделяваше. Вече съзнавах, че не ме води следователският нюх, а привличането, което изпитвах към този мъж. Останах на мястото си,

докато всички си отидат, след това слязох близо до сцената; дяволът с ангелски глас ме наблюдаваше иззад червената завеса, пристъпи към мен и заговори. Каза ми, че много му напомням на неговата мъртва любима, попита ме дали имам желание да играя в последната оперета утре вечер. Не ме беше разкрил, чак сега разбрах защо ме повика, разбира се, аз също приличах на Сирена – тъмни къдрици, смарагдовозелени очи, алени устни и снежнобяла кожа. Приех предложението му с едно условие – да ми разкаже историята на живота си. За мое учудване прие. Разказа ми и за Сирена – как в първото представяне на оперетата е убил нея, обладан от ревност, а след това и всички други. Разказа ми колко много я е обичал, исках да му повярвам, но не знаех дали трябва. Все пак аз бях Сирена, но той не знаеше това.

Защо мълкнахте и препрочетохте отново този ред? Ах, разбира се, нека продължа. През деня бях затворена в себе си журналистка, а вечерта театрална звезда, понякога обаче се оплитах между двете си лица – всичко беше едно голямо представление. Нарочно изчезнах и ги накарах да променят сюжета на оперетата, така че всяка вечер имаше различно момиче. Исках да разбера дали Марсел ме обича истински, както твърдеше, или влиза в поредната си роля. Всяка вечер го наблюдавах – той не виждаше мен в лицата на другите момичета, не искаше да е с тях. Не, той страдеше за мен, само за мен; виждах тъгата в очите му и аз страдах заедно с него. Другите бяха просто актриси, идваха за вечерта, а на следващия ден живееха собствения си живот, а куклите в изкопа на

ПРОЗА

подземието се трупаха ли, трупаха.

Дойде време да започнем да играем друга пиеса. Марсел все още не можеше да ме познае без грим и маска; държеше аз – Катрин, да играя главната роля в последното представяне на оперетата. Приех, та нали всичко е едно представление?

Следващата вечер, когато ме видя в ролята на Сирена, разбра, че Катрин и Сирена всъщност са едно и също лице. Коленичи пред Сирена и отново ѝ предложи да се оженят, този път тя прие, без да се замисли и за секунда – вече бе сигурна и щастлива. Е, тя прие само при едно условие – всички кукли от изкопа в подземието, „умрели“ в оперетата, да бъдат изгорени. А Марсел от своя страна също прие условието...

Е, драги читатели на „Le Temps“, аз съм Катрин и завърших своята статия за най-тайнствения оперетен пантомим на цяла Франция, искрено се надявам да присъствате на следващото представление! Не се страхувайте – нали знаете, че всичко е само една игра?!...

III НАГРАДА

Димитрина Станчева – VIII клас
гр. Велико Търново

Моята тъмна половина

Разказ

Не мога да избягам от този ад. Толкова пъти опитам. Не мога да се контролирам. Трудно е, когато ги видя, да запазя спокойствие. Сякаш виждам ярката бледожълта пълна луна да грее високо в черното пространство и искам да завия.

Всеки има тъмно кътче вътре в себе си, където спотайва своите мрачни мисли. Аз съм една от тях. Като трансформация е. В един момент всичко весело и светло се свива, идва ред на тъгата, болката, страданието, гнева... Бориш се, но тъмната ти страна надделява. Побеждава те, макар и наполовина.

Днес се прибирах с двама влюбени тийнейджъри. Да, едното беше момчето от горния клас, което харесвам. Държаха се за ръце. Прегръщаха се. Целуваха се. Заедно, докато смъртта ни раздели. Мила и приятна гледка. Радвах се за тях, но не забелязах как ръката ми се свива в юмрук, който смачква маргаритките, сетне пуска цветята в матовозелената река. Животното в мен отново се бе пробудило. Избързах напред. Момчето стреснато ме стрелна с поглед – беше видял вълк.

След като останаха зад гърба ми, реших да отида

ПРОЗА

на един от хълмовете, обграждащи града. Знаех, че е видял истинското ми аз. И какво от това?! Той нямаше да промени това!

Отправих се към скритата поляна, където яростно извих.

Същата нощ имаше пълнолуние. Не можех да се сдържа. Трябваше да изляза.

Луната се оглеждаше в Янтра, чийто води изглеждаха черни. Бездънни. Когато се приближих до моя покрив, различих някакъв силует.

– Какво правиш тук? – излях аз, – Не трябва... – пауза. – Не трябва да си тук. – завърших по?спокойно и тихо.

– Не можех да заспя – отвърна той.

Мълчанието се проточи. И двамата седяхме и наблюдавахме лунния танц. Накрая проговори:

– Сядай, де! Няма да те изям! – засмя се.

Ти не, но аз теб може би да.

– Не те ли е страх? – попитах, когато плахо се настаних до него.

– От какво да ме е страх? – обърка се.

– Амиии... от мен. От това, което видя днес. Знаем, че го видя. – говорех сериозно.

– Не, не ме е страх – и все така загледан в лунното отражение продължи: – Понякога виждам хората такива, каквито са. – обърна се към мен и каза: – Искам да виждам през твоите очи, искам да живея като теб!

– Ти май нищо не разбираш! – отдръпнах се. – Животът ми е ад! Не знаеш какво е да си животно, как да сдържаш гнева си, да прикриваш какво си всъщност!!! ЧУДОВИЩЕ!!

ЕТО ТОВА СЪМ! Звяр, чийто глад не може да

бъде заситен!

Скочих от покрива на къщичката. Той ме последва.

– Нина,... – докосна рамото ми – искам да ти помогна.

– Как ще ми помогнеш, като ти самият не знаеш какво искаш от мен?! – избухнах.

Трансформацията започваше. – Нима искаш да не чуваш нейния глас, а воя на вълците?! Нима не искаш вече да усещаш нежните ѝ ръце?! ТОВА ЛИ ИСКАШ?! – изревах аз.

Той понечи да ме доближи, но аз го отблъснах:

– Отдръпни се! – очите ми вече присветваха в жълто.

Сринах се на колене и проплаках:

– Помогни ми да повярвам, че това не съм аз!

След което изцяло се преобразих. Пред разтревожения поглед на момчето се бе появил огромен вълк.

„Трябва да те ухапя, за да съм сигурна, че ще запазиш тайната ми“, проговорих в мислите му.

Ухапах ръката му. Всеки друг би раздрал нощта с болезнен вик, ала той тихо изстена.

„Сега само ще виждаш през моите очи. Наслаждавай се на луната.“

ПРОЗА

ПООЩРЕНИЕ

Никол ТОДОРОВА – X клас

гр. Силистра

Кой разказва историите на днешния живот?

Едно дете стояло надвесено над една празна книга, на чиято корица била изписана датата на рождението му – 08.04.2000 г. Подтикнато от любопитството си, детето на име Питър Пенев разлистило книгата и забелязало, че само на първата страница имало написано нещо. Тъй като не можело да чете, то затворило книгата и отново се отдало на игри.

Но на следващия ден книгата отново се появила пред Питър с молба да я разлисти. Така и направил, но този написаното било не само по първата страница, а продължавало и на следващата, и на следващата. Заинтригуван, той отгърнал на последната изписана страница и с почуда забелязал, че дума след дума по появявали на листа.

Минали години и малкият тръгнал на училище, научил се да чете, а книгата все така редовно се появявала пред него и той я разгръщал и четял написаното в нея всеки път. Но винаги се питал защо никъде не се назовава името на героя. Четял, четял, а всеки нов ден съвпадал с написания в книгата, всичко било толкова идентично, че младежът се забавлявал с приликата и дори

подражавал.

Той пораснал и станал мъж, но продължавал да чете все същата книга със захлас. След дълги години остарял и след като вече нямал какво да прави, се отдал на старото си занимание – четенето. Надвесен над книгата, всичко изглеждало толкова просто и животът му бил също така предсказуем като в книгата.

На стари години, когато вече бил прегърбен и схванат и усещал, че сетният му час приближава, старецът погледнал отново книгата и видял нова дата върху корицата ѝ: 23.08.2098 г. Отгърнал на последната страница и видял, че там под линия пишело:

„Днес ние завършихме живота на Питър Пенев, който безропотно следваше нашите насоки...“

Чак сега старецът осъзнал, че през цялото време не той, а някой друг е направлявал живота му, не той, а друг е изграждал съдбата му и е правел изборите вместо него, и също така по волята на друг той щеше да почине на посочената дата, без дори да е постигнал нещо свое. Ядосан от това, старецът повикал дъщеря си и я помолил да изгори книгата. Дъщеря му толкова много обичала баща си, че се подчинила на волята му и унищожила книгата.

Да, Питър Пенев починал, но и той както много други хора се разписал в книгата на дъщеря си и оставил своята воля в нея, направлявайки живота ѝ.

ЖУРНАЛИСТИКА – индивидуално участие ЗА ЕСЕ:

I НАГРАДА

София ЙОТОВА – XII клас
гр. Плевен

България приютява безразличните. България обича мразените. България има нужда от обичащите.

Представете си едно дърво; кичесто, с голяма, пъстра, величествена корона. Отрупано с тучни, сочни плодове. Накипено със свежи, жизнени листа. Сега се вгледайте по-добре. Виждате ли онези плевели? Да, ненужни са, наглед уж не му пречат, но бавно с годините се пропиват надолу в корените и започват да смучат от жизнените му сили. Изглежда обаче сякаш на дървото не му пречи. Не ги отхвърля, не се бори с тях, дори като че ли ги приютява... те са герои без лица. Много, еднакви, нямат имена, защото няма нужда. Просто са фактор и присъстват, до един момент са второстепенни герои без съществена функция, но само до един момент... А сега, ако погледнете малко по-детайлно, се виждат някакви странни насекоми. Те виреят по онези, кичестите листа. Смучат от тях най-сладкия сок, сякаш изсмукват живота от всяко листче. Дълбаят в кората и се стремят към сърцевината, която също ще разядат и унищожат безвъзвратно... Но и срещу тях дървото не се бори. Онова величествено, жизнено, достолепно дърво, сякаш вече не е същото. Загубило е силите си неусетно. Някак си незнайно кога онези, безраз-

личните плевели и насекомите, които всички други мразят, са го превърнали в една развалина. Взели са от него всичко, а в замяна са оставили само непоправими щети. И тук се появява нещо друго. Ражда се нуждата от нещо или някого, което да се погрижи за дървото. Нещо, което да вложи в него майчинска грижа и като че ли да напои корените с любов, за да може след години отново да израсне онази, буйната корона, която всички помним, но сякаш не ни се вярва, че наистина е съществувала...

Къде живея, Господи?! Какви очи да отворям всяка сутрин, за да съм силна да приема това, което ме връхлита? Коя е тази България? Не я познавам. Не откривам в нея онази България от славната ни история, от разказите за епични схватки, пропити с трепет и кръв. Не виждам гордостта на една вековна нация, не чувам ехото на думите „Горд съм, че съм българин!“. Всичко, което ни заобикаля, е толкова изкуствено, толкова фалшиво. Всеки ден се сблъскваме с различни съдби, с различни истории, с драми, с приказки... Гледаме телевизия, четем вестници, опознаваме света. Стремим се да сме модерни, да сме актуални с всички съвременни тенденции в начина на живот, в технологиите, но сякаш не и в морала и личните си ценности. Да, в едно модерно време живеем, но сякаш в едно клише; в един затворен кръг от абсурди, които за съжаление вече не ни изумяват или отвращават. Уж толкова се стремим да сме като другите, като развитите и модерните, че сякаш май в суматохата забравяме кои сме. Губим корените си. Приемаме чужди традиции, следваме чужди обичаи, дори

ЖУРНАЛИСТИКА – индивидуално участие за ЕСЕ:

боготворим легенди на други народи. И в това всъщност няма нищо лошо. Но преди да тръгнеш за където и да е, запомни къде си бил, защото в един момент се превръщаш в дърво без корен и се оказваш лутащ се сред непознати неща и изгубен в собствения си свят. Банално е да правя критики и да пречупвам значими и сериозни факти и събития през моите детски очи, но може би пък има известен смисъл и логика... Няма я позата, задните мисли и предразсъдъците. Мисля, говоря и чувствам едно и също. И така е с всеки млад човек. Но една птичка май не правеше пролет?! А есента в нашата България все не отминава... Нима сме се научили да приемаме с равнодушие и безразличие всичко от най-прекрасните и радостни събития до онези, които по правило биха сломили до край едно сърце? Нима живеем в страната на дребните душици, в която никой не се вълнува от щастието на другия, а само от ненадейния погром и крах, в една страна, в която подценяваме поводите за гордост и това, което ни прославя в очите на света, а постоянно изтъкваме и изопачаваме черни хроники, трагични събития, смърт? Нима тази днешна България приютява безхаберието и безразличието и тачи онова, което трябва да мрази и заклемява като пошло и безстойностно? Защо се радваме на простащината и бедната душевност? Защо България търпи под крилото си толкова пешки, толкова фигури без предназначение и стойност, които незнайко как в един момент дори се идеализират? Не Ви ли прилича тази България на дървото от втората част на историята? А кога е била като в първата? Кога е била, не знам или поне не

помня, но знам, кога може да бъде отново такава. Утре! Ако утре престанем да толерираме безразличието. Но всъщност когато в България някой носи някаква вина, сякаш тя винаги се прехвърля на масата, за да няма линчувани: „Държавата е виновна“, „ние носим отговорността...“ и така до безкрай. А може би тук е грешката... ако утре всеки си каже: „Аз съм виновен, че търпя посредствеността и безхаберието“, „Аз съм виновен, че пускам в дома и живота си този, когото трябва да мразя и проклинам!, ако не се срамуваме да кажем на някой Истински и Стойностен „имам нужда от теб, помогни ми!“, то ще бъдем може би една крачка по-близо до онова ниво, по което само кротко си смирено си копнеем, но не предприемаме нищо, за да постигнем. На теория всичко винаги е лесно. Като задача: има условия и най-често само едно възможно решение, на практика, обаче, всички е немислимо сложно. Точно затова и почти винаги се отказваме. Но това е българинът... или не е?! НЕ! България има нужда от обичащите, за да победи мразените и безразличните. България и всеки един българин има нужда да приюти в себе си единствено вярата в собствените сили и в мотото, че всеки дълъг път започва с малка крачка, която всеки сам трябва да предприеме. Всичко друго е възможно.

...А днес вече е друго... дървото сякаш не е същото не е тъжно и безжизнено. Не е печално. Виждам, грижат се за него. Пазят го с внимание и го даряват с любов. И всичко започна с една пъстра пеперуда, която се хранеше с онези насекоми...

ЖУРНАЛИСТИКА – индивидуално участие ЗА ЕСЕ:

II НАГРАДА

Йолина Гецова – X клас
гр. Русе

Зад кулисите

Светът, в който живеем, е жесток, но българският народ демонстрира това и в едно от най-значимите изкуства – музиката. Поетът и драматург Иван Радоев е стигнал до заключението, че народът обича да се гаври и с право. Световноизвестното телевизионно шоу Music Idol е музикален формат за търсене на талантиливи изпълнители, но те сякаш останаха на заден план. В сценария неведнъж бяха включени не дотам талантиливи и културни прояви на хора, за които думата „певец“ звучи като подигравка, но високият рейтинг многократно доказва, че средностатистическият българин се забавлява точно с такива прояви. Дали тези участници са виновни за предизвиканата около тях абсурдна истерия – не! Природата е надарила малцина с певчески талант, а те, заради желанието си да се изявят станаха жертва на жадният за гавра, подигравки и присмех български народ. До голяма степен, неосъзнавайки липсата си на певчески дарби, или просто искащи изживявания, Валентина Хасан и станалият известен като Майкъл Джаксън на кроасаните (помня само артистичния му псевдоним), неколкократно изпълняваха световни хитове, за които получиха само присмех, но отново и отново бяха излъчвани, канени и обсъждани в

телевизионния ефир. Водещи, участници и зрители открито се гавреха със заслепените малки хора, унижаваха ги и доказваха, че българският народ предпочита да се сее и подиграва на жалките и незаслужаващи, отколкото да се радва и въздига успехите и таланта на някого. В лицето на постигналия с честен труд и пот на челото заветната мечта, народът с присвити от злоба очи вижда враг, на който копнее да отмъсти, защото не е на негово място.

Обяснението, което намирам на този феномен е, че българите имат нужда от надмощие, за да преодолеят чувството за малоценност и недооцененост, като тъпчат някого, намират жертва, която временно да ги накара да мислят, че са нещо повече. Днес са Валентина Хасан и Майкъл Джексън, утре ще бъдат дрги жадни за слава и внимание хорица, чието единствено желание да бъдат забелязани ги тласка в обятията на жестокия народ. Те не могат да пеят, не ни грабват с чар и обаяние, както и много други от участниците, които получиха своите 15 минути слава; не разкриха невиджан талант, освен този да превръщат световноизвестни песни в световноизвестни вицове и определено няма да станат модел за подражание! Но точно за това народът ги обича и не може да им се насити! Сключил сделка с жертвите на днешното съвремие – той им дава

ЖУРНАЛИСТИКА – индивидуално участие за ЕСЕ:

III НАГРАДА

Дарин ДИМИТРОВ – 9 клас
гр. Велико Търново

Да бъдем толерантни, да бъдем хора!

(есе, провокирано от Международния ден
на ромите 8 април)

*„Уважавам другите хора, защото,
макар и различни, те са точно
такива, каквито би трябвало да
бъдат. Всички сме едно“*

Луиз Хей

„Промени живота си“

желаната слава и внимание, а те – комедия на реалността, българинът възвеличава нискоинтелигентните, неталантливи хора, върхукоито да излее всички комплекси, каращи го да напуска родината или да се срамува от произхода си. Завистта направи от този народ гавреци се личности, за които нечие чуждо унижение е само забавление.

Това е омагьосан кръг, от който нацията няма да се измъкне, докато някой не се изправи и не отвори очите на този някога благороден народ и не му покаже, че точно талантливите и можещи хора ще извадят България от калта, в която той самият я е потопил, изваждайки на показ само утайката на обществото си. Този някой ще се появи. Не знам кога, но дано доживея излекуването на болното съзнание на българина. Докато този момент настъпи, ми остава само да се моля за народа и да превключвам на друг канал, когато излъчват поредната му жертва.

Някак отскоро се заговори и за този празник – Международния ден на ромите! Защо?

Когато се замисли човек, че има и такъв ден, посветен на ромите, някак си осмисля света по един по-различен начин. Космополитността на времето го изисква и налага обаче.

Скъпи хора – влизали сте в Интернет – световната енциклопедия в страниците на български език за ромите... там, когато влезеш и прочетеш, можеш да настръхнеш. Криминална сводка. Какво ли не има... ромски крадци, сбивания, палежи, неплащане на сметки за ток... глад и бедност...

И някак ти става мъчно... болно и жалко, че днес, когато технологиите вървят напред... има ромски гета. Има мъка! Има глад!

ЖУРНАЛИСТИКА – индивидуално участие ЗА ЕСЕ:

А иначе ромите са навсякъде по света. Пъстра група от един етнос, който за мен е символично картина. Каруца, кон, циганин и семейството му... волни и свободни... червена пола, дайретото, огньят, цигулката и оня вечен цигански напев, разкъсващ душата с протяжната си песен... картина, която остава врязана от филмите, пресъздаващи ромския живот.

*Край теб ридат контрабас,
разплакана цигулка стене.
И идва ми във тоя час
от скръб да падна на колене.
Усим Керим*

Истината обаче за тях е жестока. Над 600 хиляди са жертва по време на Втората световна война, а в концентрационния лагер в Аушвиц в „Нощта на циганите“ са избити само 4000 от тях... от „прочистващата сила“ на Хитлер. Обикновено си спомняме евреите..., а за тях...

8 април тепърва ще се утвърждава като ден на ромския етнос.

Искам да споделя една случка, за да накарам хората да отворят сърцата си за ромите, въпреки че е трудно.

Един епизод. Може би всеки има такъв в живота си. Но мълчи. За да не го разберат погрешно.

Няма да забравя една Коледа, когато с мама излизахме от църквата. Коледата е за всички, нали? Нищо, че има Банго Васили.

Пред църквата „Св. Марина“ в болярския Търновград две малки циганчета, като гаврошчета,

протягаха ръце за милостиня. Но заради студа ли, лошото време или празниците всеки минаваше и шепите им бяха празни. Никога няма да забравя очите им..., по гладни, искрящи и нежни бяха. И цялата тъга в тях. От древността на чергарското им минало, през глада в годините и краха на настоящето...

Казват, че когато излизаш от църквата, не трябва да даваш, за да не си дадеш късмета. На излизане бръкнах в моята чанта и дадох единственото, което имах в нея, един шоколадов Дядо Коледа, който мама ми бе купила.

Никога, ама никога няма да забравя това, което видях. Те бяха станали просто деца, деца, които се радват. Радостта бе в погледа ми, в тялото, те излъчваха възторга, бяха щастливи. От един шоколадов Дядо Коледа.

Някой ще каже сантиментално, мелодраматично. Но е истина.

Патетиката тук е чужда. Малкият жест прави човека щастлив. Просто истина, която в ежедневието забравяме.

Да, ще каже някой, но има и ромски богаташи, но има и хора с ромски гробници... Нека не ставаме зли. Социалното разслоение е във всеки етнос, във всеки народ.

Едва от 1993 година се чества световният ден на ромите... Колко хора по света го знаят? Но, разбира се, не може да сезнае всичко. И все пак... Нека осъзнаем, че има и такъв ден – 8 април – Световен ден на ромите.

Но, повярвайте ми... има начин, не просто 8 април да е един ден в годината, а цялата година да е

ЖУРНАЛИСТИКА – индивидуално участие за РЕПОРТАЖ:

свързана със зачитането на ромите.

Не ги идеализирам, знам, че има хора то тях,
които са извън закона. Но защо?

Лесно е да се каже... той е крадец или тя е
мръсна.

Но истината е друга.

Нека кажа моята истина за тях...

Хора...

Отворете широко своето сърце!

Повярвайте, че те са като нас.

Мръсотията не хапе.

Чуйте кларнета на Иво Папазов.

Потопете се в извивките на виртуозната музика.

Сложете ръка на сърцето си.

И кажете:

Честит празник!

Ние сме с вас!

I НАГРАДА – не се присъжда

II НАГРАДА

Полина ЦАНЕВА – VIII клас
гр. Търговище

Един обикновен ден в училище или От мястото на събитието!

Когато би звънецът за влизане, коридорите
мигновено утихнаха. Минутите се спряха коя
където я завари звънецът. „Туп, туп, туп“ – зазвуча
отвсякъде. Какво ли е това? Сърцата на учениците
по класовете биеха все по-бързо и по-бързо. И
моето – с тях... И защо? Ами, защото учителят
внимателно и бавно отваряше дневника... Пръстът
му слизаше надолу, надолу по списъка...
Мъчително, нали? И ето, най-сетне – въздишка на
облекчение. Нещастникът е извикан на дъската.
Другите могат временно да си отдышат. До
следващия път.

Часът по математика се мъknеше бавно, по-
бавно и от костенурка. Задачите на дъската чакаха
да ги решим, а мръсната гъба искаше всеки момент
да се отърка в нечия блузка. Не знам колко време
оставаше до края на часа, но беше като милион
години. Най-сетне звънецът удари и всички се
разбяха по коридорите.

Тълпата приличаше на рояк пчели, всички с
различни дрехи, с различни навици, с различни
стремежи... Голямото междучасие! Голямото
стълпотворение... Тълпата от гладни ученици

ЖУРНАЛИСТИКА – индивидуално участие за РЕПОРТАЖ:

III НАГРАДА

Боряна ЦВЕТКОВА – XI клас
гр. Велико Търново

Старата столица потъна в боклук

нападна за минути барчетата и магазините край училището ни, за да закуси. От колко ли дни не са яли? Най-малко три... Може да видиш всякакви закуски в ръцете им: хамбургери, пици и чипсове, солети, кроасани и всякакви подобни изкушения. Но, ето че часът за наслада свърши и учениците започнаха да се прибират. Тук-там по коридорите подтичваха притеснени закъснели гладници. Но и те скоро се завърнаха в класните си стаи.

И така: час след час, та до седмия. След него всичко свършва – свършва един наш обикновен ден. И моят ден – свърши. Почивка! Мечтана моя, сладка и пъстра, пълна с лениво висене пред телевизора, изтъкана от песенни изкушения, от срещи с приятели и дъълги разговори в скайпа...

И тръгвам, защото днес е петък – най-хубавият ден – с най-хубавите разходки! А и денят е красив – само виж как се е засмял! То е защото ме очаква! Чао!

Велико Търново заприлича на сметище. Няма квартал, улица и дори ъгълче от града, което да не е накичено с отпадъци, опаковки и бутилки. Броени дни след националния празник площадът пред крепостта „Царевец“ преливаше от пластмасови бирени шишета, семки, хартиени пакетчета и опаковки.

Истинска мизерия цари по улиците в квартал „Света гора“. В махалата на жителите явно не правят впечатление глутниците улични псета, те дори са свикнали с четириногите и съжителстват спокойно. Контейнерите там са препълнени и местните са принудени да изхвърлят отпадъците си извън тях, по уличното платно.

Още в началото на махалата, където лъкатуши и опасва хълма „Света гора“ р. Янтра, започват боклуците. Бреговете на реката са заринати и така се замърсява не само ландшафтът, но се уврежда и здравето на хората. Разнася се зловоние, което не позволява застояване на едно място. Малко по-нагоре, около детската млечна кухня, кофите за боклук преливат.

Анонимен източник заяви пред наш репортер, че на ул. „Димитър Найденов“, където се намира детската консултация и информационният център,

ЖУРНАЛИСТИКА – индивидуално участие за КОМЕНТАР:

I НАГРАДА

Александър ДИМИТРОВ – VIII клас
гр. Русе

2 + 2 = ...?

Н.

пътят прелива от боклуци, които се разнасят от уличните кучета. Според нашия човек майките с деца идват, вратата на млечната кухня стои отворена и мръсотията от улицата се пренася върху храната на малчуганите. Нашият източник разказа за Исад, живеещ на ул. „Д. Найденов“ № 2, който има собствена кофа за боклук и оттам кучетата често се прехранват. Жителите на квартала настояват да се махне тази кофа и Исад да изхвърля отпадъците си на обозначените за тази цел места. По „Д. Найденов“ се намират и два стоматологични кабинета, до които трудно се достига.

Великотърновският квартал „Колю Фичето“ (Триъгълника) също се е превърнал едновременно в строителна площадка и локално сметище. Торбички със смет и найлончета по малко останалите неотсечени дръвчета са най-често срещания „пейзаж“ в квартала. Честа гледка от току-що населените блокове е да се изхвърлят торбички с боклук през терасата или прозореца. Всъщност не трябва голямо усилие, за да слезеш с асансьора и да изхвърлиш боклука в контейнерите. Докато случайните минувачи се опитват да преминат покрай на спрелите на тротоара коли, се натъкват между блоковете и точно тогава се сблъскват с неприятната гледка от боклуци, които разнасят зловоние, а покрай тях и болести.

Защо в последните години националният отбор по футбол не се представя успешно? Много журналисти и други мозъци са писали тонове статии по този въпрос. По темата са казани доста верни неща, но и десет пъти повече простотии. Наскоро дори четох, че имало заговор срещу България, а главните инциатори били УЕФА и ФИФА. Та моля ви се! Съмнявам се, че и 1/4 от техните служители могат да кажат имената на повече от трима наши футболисти. Причините за провалите ни в последно време са 4-5 и всеки здравомислещ човек може лесно да се досети кои са. А именно:

На първо място, липсата на добри треньори. Скоро гледах интервю с Пламен Марков и се очудих как може един човек може да е толкова НЕамбициозен. Та този мъж може да бъде достоен за ролята на депресиран служител в някоя лаборатория от филм на Джеймс Бонд! Той няма на какво повече да научи футболните ни таланти и националният отбор е поредното стъпало към пенсионирането му. Вярно, прати ни на Евро`2004, но не бива да се зальгваме. Просто тогава имаме късмет! Това се видя и на самото европейско, където, както се изрази Бербатов, ни напълниха кошницата... Димитър Пенев пък може и да ръси

ЖУРНАЛИСТИКА – индивидуално участие за КОМЕНТАР:

яки бисери и да прави кефа на журналистите, но и той няма кой знае какви тренировъчни възможности. Някои ще кажат „Ами '94?“ През '94-та – на световното в Америка, Пенев просто е имал добри футболисти. Стоичков, Костадинов... А Мъри Стоилов, който в момента може би е единственият тренировъчник с намерение на някакъв професионализъм, иска да печели на клубно, не на национално ниво (а и е срам тренировъчник като него да показва труда си веднъж на 2 месеца...).

Вторият отговор на въпроса, е липсата на ДЮОШ в нашата родна татковина. Няма добри тренировъчници, които да покажат на децата нещо различно от някой боц, затова таланти като Ники Димитров, с който между другото съм ритал зад блока в продължение на 7 години, са рядкост.

От липсата на добри ДЮОШ като последици иде и слабата ни „А“ група, която бе сложена на 37-мо място в света. Не може застаряващ французин, подвизаващ се във втора френска дивизия, да е един от най-добрите играчи в първенството ни! Доказателство за слабите ни отбори са и фазите, на които отпадат в европейските клубни турнири. „Великите“ ни грандове падат от финландски отбори и отбори, на последно място във Франция и пред фалит... Я се замислете, „Левски“, при пробива му в Европа в предишните години, кого победи? Все отбори в криза. Освен може би „Оксер“ и „Марсилия“, другите бяха тимове, с големи проблеми...

На последно място, но не и по важност (ах, това клише много го обичам!) е липсата на отборен дух. Играчите в националния ни отбор са от добри

европейски клубове и са от що-годе добро европейско ниво. Трябваше ли, обаче, албанец (който говори по-добър български от повечето ни национали, между другото) да ни каже, че ни липсва дух и че играчите не играят със сърце... Наистина – Бербо и Мартин са свикнали на пасове, които ги извеждат очи в очи с вратарите или им „заспиват“ на крака, но от Благо Георгиев и компания, такива възможности няма как да очакваме...

Та думата ми е: Докато тези неща не се оправят ще си циклим на едно място и от време на време (кажи-речи през 10 години) ще се класираме случайно на някое първенство...

ЖУРНАЛИСТИКА – индивидуално участие за КОМЕНТАР:

II НАГРАДА

Борислава Йорданова – X клас
гр. Стара Загора

Безхаберieto – същностна характеристика на нашите управляващи

В учебник по право за десети клас понятието „политика“ е обяснено като „дейност за съгласуване и контрол на властта в обществото“. Но в България нито има гладко съгласуване, нито механизмът, по който се осъществява контролът, е в изправност. Може би това е единствената държава, в която един закон се противопоставя на друг. Тук властта не се мисли като дадено ти от народа право да управляваш, взимайки решения от негово име. Тук личните приоритети на управляващите са тези, които казват тежката си дума за съдбата на обществото, а безхаберieto, с което властимащите гледат на нея, води до парадокса, в който живеем – парадокса България.

Освен свидетели, ние ставаме и потърпевши от развалената си държава всеки ден. Като започнем от боклуците, които честичко прелитат край прозорците ни и се трупат ли, трупат около разцъфналите дървета, спрените по пешеходните пътеки и тротоари коли, хилядите жертви, които даваме в безмилостната война по пътищата и т.н., и т.н.

III НАГРАДА – не се присъжда

И кой е виновен за това? Кой поема отговорността? Ами... никой. А всъщност единствените, които трябва да носят кръста за случващото се, са така наречените управляващи. Виновни са за това, че не са създали реда и законите, които да се спазват, а не заобикалят, както те самите правят – за пример на обществото.

Всеки от нас усеща липсата на държавата по един или друг начин, всеки от нас се чувства уязвим, точно когато очаква нейната закрила. А тази апатия, незаинтересованост и равнодушие – тях ли избираме на всеки четири години? Единственият начин да излезем от тинята, в която сме затънали, е да не оставяме хората, облечени с власт, да крият главите си в пясъка. Българският народ трябва да мобилизира всичките си сили и да намери решение на многото си проблеми, както е правил векове наред. Трябва да търси правата си, да защитава интересите си и да не позволява нехайното отношение, което търпи.

ЖУРНАЛИСТИКА – индивидуално участие за ПАМФЛЕТ:

I НАГРАДА

Силвия НИКЛЕВА – XII клас
гр. Стара Загора

България в ледената прегръдка на безотговорността

Такава хубавица е нашата България, а вечно настинала! Гизди се, не се облича топло – все кръстът ѝ отвън, а е майка на толкова много хора! Хубавите плодове прасетата ги хапват – просто на тях нищо не им пречи да се въргалят из цялата държавна кал, докато ги достигнат – опасност от падане на прасето няма, опасност от падане на дървото с вкусните плодове – има! Но и да се счупи – няма проблем! Вярващи, избиращи и подкрепящи – колкото искаш!

България, така като я гледате – с болнав вид – аха, да отиде на преглед, аха, да се зарази с някой нов вирус – то мръсотия, студ, безотговорност, жалки хартиени квалификации и начумерени погледи дебнат зад всеки болничен ъгъл. От медицински работници да те е страх повече от болест!

След това България решава да си поръча нова гиздава премяна за театър, ама то я някое копче ще падне, я роклята ще се разшии, я театърът ще изгори! И на почивка не може да отиде нашето голямо момиче – трапове, снегове, непочистени улици и тротоари, огънати мантинели, пияни шампиони по фигурно пързаяне – и това не е работа. Да ти се отще и на път да тръгнеш! Редуват

II и III НАГРАДА – не се присъждат

се в живота радост и тъга...

Доработи ѝ се на България – тръгна към работното си място, подхлъзна се и падна. Взела, че станала пациент в собствената си болница!

Иска да пусне телевизора – пропаганда! Иска да изкаже свободно мнението си – гърмят я, хапва ѝ се нещо вкусно – скъпо и с изтекъл срок на годност. Всичко води към спешния център!

Ех, тази хубавица България – не само от студовете и непочистените улици си пати, ами от всяка артерия на българщината си! И все така болна и употребявана ходи, затова никой не я иска! Върви и разпространява заразата... до следващото подхлъзване и счупване на крака, до следващия пипнат вирус в болницата, до следващите избори, до следващите българи – овце, които имат право да избират. Дотогава ще си ходи все такава България – с крпки по „гиздавата“ си премяна, настинала и кривокрака...

ЖУРНАЛИСТИКА – индивидуално участие за ДОКУМЕНТАЛЕН РАЗКАЗ:

БЕЗ КЛАСАЦИЯ

Габриела ДИМКОВА – 15 г.
гр. Шумен

Село без кучета

Моят дядо ми разказа една интересна случка, която той преживял, когато бил юноша. Сега ще се опитам и на вас да я разкажа.

В края на петдесетте години на миналия век излязло нареждане всички кучета по селата да бъдат избити. Ужасна наредба! Кой я измислил и защо, дядо не знаел и оттогава се чуди и не може да си отговори на тоя въпрос. И оная поговорка – „Село без кучета“, се задействала и тогава. „Не знам“ – казваше дядо, как се бе появила сред народа, но тя отразяваше в пълна сила истинските неща“. Хората се сърдели, бунтували, но срещу ръжен не се рита.

Дошъл уреченият ден и хорицата започнали да водят своите кучета на площадчето. Било страшно: лаене, скимтене, даване – невъобразим шум. Най-после ги накачили на една дебела тел, пуснали ток по нея и всичко свършило. Поставената задача била изпълнена.

Но нашето куче не било заведено. После дни наред от съвета заплашвали, че ще ги глобят, ходили у дядови, карали се, пак заплашвали – и нищо. Кучето стояло затворено навътре в двора и не го пускали навън. А било страшен мъжкар – младо, черно и с голяма къдрава опашка.

Един ден, както дядо си стоял у нас, някой

заудрял на външната врата. Хем удрял, хем викал. После вратата се отворила и на двора влезли двама непознати.

– Къде е – попитали – кучето ви? Защо го криете? Вие знаете ли, че срещу решение на партията не се противоречи? Това е престъпление.

После двамата се отправили към мястото, където било кучето. Дядо се молел, искал да им попречи, но напразно. Непознатите се доближили до кучето, единият от тях хвърлил едно парче месо, изчакали да го изяде, след което си отишли. Дядо обикалял около кучето и се чудел какво да прави. След известно време то се умълчало, подгънало крака и легнало. Дядо не искал да гледа мъките му и се махнал. Напразно си търсел работа из градината, но все не го свъртало на едно място. Върнал се и погледнал кучето. То било изпънало крака и тежко дишало. От време на време потръпвало цялото, а муцуната му била заровена в сламата и от устата му излизала пяна, примесена със стенания и проскимтяване. Дядо ходел като щурав из двора и се чувствал ужасно виновен. После доближил до кучето, а то отворило бавно очи, с мъка се изправило, цялото треперещо, погледнало дядо, лавнало за последен път и се строполило на земята. Тялото му потреперало, по козината му преминала тръпка, а в очите му пробляснала сълза, в която се оглеждало есенното слънце. Друга сълза потекла по лицето на моя дядо, капнала на земята и се смесила с разпиляната слама на двора...

ЖУРНАЛИСТИКА – индивидуално участие за ИНТЕРВЮ:

I НАГРАДА

Траяна ВЕЛЕВА – XI клас
гр. Велико Търново

Съдбата на Марко Тотев – велик адвокат и депутат, но без късмет

Причината да пишем за прочутия Марко Тотев е 150-годишнината от рождението му. Той е известен като най-добрия адвокат и същевременно като неудачник. В чест на годишнината му е направена изложба в Регионалния исторически музей на Велико Търново, където са показани негови книги, дела, семейни снимки, с цел да се илюстрира съдбата на Марко Тотев. За изложбата трябва да благодарим на Тодорка Недева, която ни запознава с голяма част от живота на нашия съгражданин.

– Кога и къде е роден адвокатът Марко Тотев?

– Роден е през 1858 година, но за мястото е имало съмнения. Колебали са се между Трявна и Велико Търново, но по-късно Марко Тотев собственооръчно написва родното си място като Търново, за да прекрати спора.

– През времето, в което е живял, е нямало юридически факултети. Той е бил велик адвокат и би трябвало да има образование.

– Не, той няма образование, но в неговата кантора имало книги на руски и френски език, които е знаел. В изложбата са показани оригиналите на книгите.

– Вие сигурно много добре сте запознати с неговия живот. Разкажете нещо за съдебните дела, които той е водил.

– Да, Марко Тотев е бил най-добрият адвокат в страната. Защищавал е цели села и в замяна селяните му предлагали декари земя, но не се е възползвал. Улицы носят неговото име. Той няма нито едно загубено дело. Бил е най-добрият представител на читалище „Надежда“ във Велико Търново. Обогатил е библиотеката.

– Откъде идва фразата, използвана и до днес: „На Марко Тотев все тъй ще се случи!“?

– Свързва се със слабостта му към покера и непрекъснатите загуби. Веднъж обаче съдбата му се усмихнала. В ръцете си стиснал „кент флош роял“, но в същия момент имало погребение и другите играчи, като чули траурната музика, станали от масата да видят кой е умрял. Тогава Марко Тотев свалил картите.

Но късмет няма и след смъртта си. В неговия гроб погребали друга жена и семейството му повдигнало обвинение. Делото се провеждало много дълго време, но накрая спечелили и трябвало Марко Тотев да се препогребе. Когато съдията произнасял присъдата, проронил: „Ех, бай Марко, бай Марко, то на теб все така ще ти се случи.“

– Днес Марко Тотев е известен като един

**ЖУРНАЛИСТИКА – индивидуално участие
за ИНТЕРВЮ:**

неудачник, човек без късмет. Вие със сигурност искате да се запомни с добро. Какво ще кажете на читателите ни, за да промените тяхното мнение?

– Той е велик човек, защитил е много хора. Тази изложба показва неговия знаменит живот. Той е бил интелигентен човек, и това, че няма късмет, не означава, че е неудачник. Хората трябва да го запомнят като най-великия адвокат през неговите години, защото в действителност е бил такъв.

II и III НАГРАДА – не се присъждат

**ЖУРНАЛИСТИКА –
индивидуално участие
за ТВ ИНТЕРВЮ:**

I НАГРАДА

Петилина ПЕТРОВА
гр. Варна

II и III НАГРАДА – не се присъждат

I и III НАГРАДА – не се присъждат

II НАГРАДА

Христо СТАНЧЕВ – XII клас

гр. Русе

Дон Жоре – именник

Седем вечерта. Изведнъж зловещ звук на телефон от 60-те разчупи и направи на пух и прах тишината.

– Ало... имате грешка! Госпожо, тази седмица звъните за двадесетиосми път на този телефон.?каза Дон Жоре заплашително. – Ако още веднъж ми звъннете и пак търсите химическото чистене, аз ще ви намеря и ще ви очистя!

Дон Жорко беше озверял. Удари телефонната слушалка, та чак на телефона му падна шайбата. Дон Жо, както му викаха на работа беше добър човек на около четирдесет години. Работеше усърдно и се грижеше за дома си. Той бе добър гражданин, плащаше си всичките данъци, пращаше от време на време пари на сестра си в Ямайка. Нямаше семейство, за което да се грижи, но за сметка на това си гледаше пирани в аквариум. Добротата лъхаше от него, като миризма на цаца в Бургаски ресторант. Единствено изключение правеше професията му – той бачкаше като наемен убиец. Имаше над двадесет години трудов стаж, но вече мислеше да се оттегля и да отиде да живее на някой остров(колегите редовно го базикаха, че ако не внимава може да отиде на почивка в Алкатрас). Иначе Дон Жоре имаше

ЖУРНАЛИСТИКА – индивидуално участие
за ФЕЙЛЕТОН:

голямо чувство за хумор, но не беше препоръчително да го ядосват прекалено много.

Телефонът пак издрънча като Жигула минала през легнал полицаи. Жорето се надяваше, че се обаждат да му честитят именния ден. Все пак беше Гергьовден.

Ало... пак ли ти бе! Абе ти пералня нямаш ли у вас? Е как така ти е протекъл маркуча? Намери истинския номер на т'ва химическо, защото днес както съм в почивен ден, ще трябва да стана от фотьойла и после ще трябва наистина да ти перат не само блузите, но и килима. Няма да са обаждаш повече иначе ша та напрая на кебапчета и ша си приготвя салата от пръстите ти! Разбра ли ма?... А така!

Жорето се обърна на другата страна и леко тъжен, той се опита да заспи. Беше покрусен от факта, че никой не се е сетил за него точно на именния му ден. Изведнъж започна да се унася. Сладък сън мина през въображението на Жорко. И пак отрицателните вибрации от телефона се принесоха до ушите на Дон Жо като цунами до бреговете на Индонезия. Той се надигна с много мъки, протегна си ръката и вдигна телефонната слушалка.

Да моля..., а да-а-а! За химическото чистене, ами да аз съм. Ами днес има нова услуга? ще ви ги взема от дома. Моля, кажете си адреса!... Дазаписвам. Да... това е, така ли?... Благодаря. След десет минути идвам.

Дон Жоре отиде до шкафчето си с колекция от японски бойни инструменти. Бръкна, но се отказа. Взе един самурайски меч, подарък за добре

ЖУРНАЛИСТИКА – индивидуално участие за ФЕЙЛЕТОН:

свършена работа от японския посланик. Нямаше къде да го скрие това нещо. Хрумна му друга добра идея. Отиде до кухнята и взе сатъра. После прескочи до спалнята. Облече си пуловера на пролетни цветенца, сложи си скиорската шапка с пискюл, обу си изтърканите маратонки и излезе през вратата. Тъкмо тръгна да заключва и видя, че е забравил да си обуе панталон. За две минути се върна и обу едни джинси от бала му през осемдесетте. Изскочи като Рамбо през вратата. С гръм и трясък (случайно се спъна в прага на вратата) Оказа се, че дамата, която толкова напирала за химическо чистене е една от съседките на горния етаж. С бавна стъпка като на котка той се добра до вратата на съседката си. Позвъня на звънчето деликатно. Песен на канарче излезе от този старовремски звънец.

– Да, кой е? – изфъфли бабата.

– От химическото.

– Ей сега отварям, само да си намеря ключовете.

– отвърна бабата. Тя изобщо не погледна през шпионката, защото нямаше смисъл (беше спяла като къртица – даже и се налагаше да гледа „Дързост и красота“ на двадесет сантиметра от телевизора, за да може да види нещо).

– Отварям! – каза бедната женица.

И щом вратата лекичко се отвори, Дон Жоре

влезе като товарен влак в тунел. Бабата се разкряка, но Дон Жоре беше безмилостен:

– Аз казах ли ти, че не съм ти никакво химическо чистене! Я са съземи малко! Сега ще си понесеш последствията! – Той извади сатъра. Замахна... и... се спря. Сети се, че днес е именния му ден. И малкото му останала душа се обади вътре в него. Хвана си якето, което беше паднало на земята и се прибра у тях. Изобщо не се притесняваше от факта, че бабата ще го издаде на полицията, защото тя даже не знаеше какво стана всъщност.

I и III НАГРАДА – не се присъждат

Симона МАРИНОВА

гр. Мартен

II НАГРАДА

Да излезеш от калъфа

Есен. Оглеждам минаващите покрай мен хора безлично. Или може би с малко наслада от тяхната тъга. Това ме успокоява – те страдат като мен. Въпреки всичко не им е достатъчно – в крайна сметка те ме нараниха, а аз нищо не им бях направила, за да го заслужи. Искам да почувстват това, което аз изживявам. Отново спускам щората – не мога да понеса да гледам този жесток свят, изпълнен с толкова несправедливост и неразбирателство. Отново мрак. Поглеждам оклюмалото цвете на масичката, което е протегнало увехналите си листенца към прозореца, опитвайки се да улови през мъничките пролуки малко светлина. То умира – в моята сянка, заради моите деяния. Но мен не ме е грижа за него – толкова емоционално съм изтръпнала, че и това красиво растение не може да ми донесе радост. Тъмнина. Тежка музика. Черни дрехи. Сълзи. Четирите стени на стаята ми се събират все повече и не ме оставят да дишам. Наклонени са страшно – готови всеки момент да паднат и да ме смажат. Какъв парадокс – това са границите на моя свят...

Някога това бях аз – човек в калъф. Сега, когато извървявам обратно пътя на социализацията, за да си го припомня, осъзнавам предишните си грешки, а в същото време знам много добре защо някои

**ЖУРНАЛИСТИКА – индивидуално участие
за РАДИОРЕПОРТАЖ:**

хора са склонни да допуснат същите. Знам какво е да изживееш този ужасен кошмар. Знам какво е да си „човек в калъф“ – илюзията, че другите са виновни за твоето състояние, че можеш да бъдеш щастлив и да се развиваш без тях, заместване на истинското щастие с нереално. Градеж на високи, въздушни кули, които са бледа проекция на реалния живот. Това е ужасът да бъдеш един от тях – реалният герой на Чехов, Беликов – от плът и кръв.

По-предразположени към затваряне в себе си са хората, които по природа не са много разговорливи. Те просто са създадени така – може да се добронамерени, усмихнати, да искат да кажат много на околните, но не умеят да го формулират и не успяват да управляват разговора. Те обичат да отговарят, а не да питат. Веднъж попаднали в компания на по-отворен тип личности, те започват да се съмняват в умението си да общуват с другите. Мислят си, че не представляват интерес за хората около тях. Постепенно съмненията прерастват в страхове и уплашените бавно се дистанцират от реалния свят, като изграждат свой, където представляват това, което винаги са искали да бъдат. Бягат от хората, тъй като имат въображаем проблем, че ще объркат нещо и то ще бъде фатално. Колкото повече бягат, толкова по-голям става проблемът... след време се е превърнал и в реален. Хората се озлобяват към дистанцирания и го нараняват. Обществото си казва: „Индивидът е виновен, не сме го карали за се затваря в себе си“, а самотният човек казва: „Не е вярно, те са жестоки, аз нямам никаква вина“. Истината е някъде по средата. Не мога да оправдая злобата и жестокото отношение към някого само защото е затворен в

ЖУРНАЛИСТИКА – индивидуално участие за РАДИОРЕПОРТАЖ:

себе си. Това е право на личен избор и мнение. От друга страна знам, че страхът на личността от обществото е неоправдан и граничи с абсурд.

Няма хора, които да са се родили зли и недоброжелателни или такива, които не умеят и не искат да общуват. Има само обстоятелства, които карат хората с по-лабилна психика да се озлобяват и усамотяват. Добротата и способността да общуваме помежду си по толкова сложен начин, чрез словото, са двете божествени дарби, които ни извисяват над другите същества на тази планета и ни правят доминиращ вид. В природата винаги има хармония. Първо – не толкова голямата общителност може да бъде компенсирана от друга добра черта на характера. И второ – по света има и хора, които изпитват огромна нужда само да говорят и го предпочитат пред това да слушат другите. Двата противоположни типа се допълват по чудесен начин.

След няколко дни самота се появява скуката, която е предшественик на истинската буря – безчувствеността. И двете са неделима част от ежедневието на всички изолирани от обществото хора. Тя не идва изведнъж, а е резултат от психическо изтръпване. След редица преживени несгоди и срещи с неразбирателството и враждебността, която вече са си изградили околните за дадената личност, тя в един момент започва да се чувства толкова наранена и се уморява да се доказва пред другите, защото не вижда постижение в тази насока. Човек се отказва от борбата, тъй като си мисли, че ще загуби една битка с живота, а всъщност губи цялата война, защото хората, обществото са ключът към висшите

духовни ценности: Където има ограниченост на действията, няма свобода. Там, където няма взаимност и близост, няма обич, няма любов! Безчувствеността е доста хлъзгава улица, където повечето хора, които минават по нея, падат и така и не успяват да се върнат в правия път. Това е така, защото отначало те кара да се чувстваш като истински Ахил – във всяко отношение той е над всичко и над всички. Това е застраховката, че човек, УЖ е преодолял най-голямата човешка слабост – чувствата. Рано или късно, обаче, идва стрелата на „невзрачния“ Парис и улучва богоподобния ни герой право в ахилесовата пета, карайки го да се гърчи от болка. „Ахил“ е осъзнал нещо: Отдалечил се от човешките неволи и страдания, той отнема правото си и на човешко щастие. Освен това се оказва, че няма какво да осмисля битието му и съществуването му е безполезно. Ако човек осъзнае това и въпреки всичко стои в черупката си, достойнството му ще започне да се изпарява, докато не остане нищо. Резултатът: хладен, безчувствен, агресивен и необщителен индивид, който не е амбициран да се занимава с каквото и да е, защото не намира смисъл в нищо.

Човек не може да научи всичко сам. Той взема пример от другите, за да развие способностите си и да разбере кое как се прави, за да вникне в дебрите на човешката психика и да се развие като пълноценна личност, избрала своя път и готова да го извърви. Това не става с тесногърдие, закостеняло мислене и ограниченост. В съвременния, натоварен свят се оказва, че хората трябва да се справят отлично поне с няколко неща, защото никой не желае да свърши работата на някого и бъдещето на индивида зависи най-вече от него,

после от съдбата и на трето място от другите. Когато човек стои сам в стаята си, той ограничава миогледа си. Захваща се с нещо дребно, което да кара дните му да минават по-бързо. Независимо дали е мечтата за някаква вещь, добро материално благосъстояние или дори и книги, прекалено голямата доза от нещо в живота е вредна за човешката душевност. Когато аз бях такъв човек, това, което осмисляше живота ми, бяха книгите, писането, компютърните игри и интернет. Всички изброени са ми помогнали да разбере много на теория за живота и да придобия определени умения, но какво е теорията без практиката? Ненужна подробност без особен смисъл. Сега, когато съм преживяла това и се обръщам назад, гледам това време и с благодарност. Не съм забравила сълзите, болката и потъпканото достойнство, но именно миналото ме е направила такава, каквато съм в настоящето, а мисля, че съм постигнала много. „Това, което не ни убива, ни прави по-силни“ е казал мъдър човек. Въпросът е дали ще повярваме и ще се борим.

„Опакованите“ хора също са човешки същества и имат възможностите да се развиват и да бъдат полезни за обществото. Подкрепете ги! Помогнете им да излязат от черупките си и да огледат света, в който живеят, за да се убедят, че има много красиви неща. Самотниците призовавам да си покажат най-накрая носа навън и да си уредят среща с някой бърборко, който ще им каже много.

Пролет е. На прозореца ми няма щори. Оглеждам любопитно хората, които минават покрай къщата. Усмивнати са. Усмиввам се и аз. Радвам се, че са щастливи. На масичката стоят три нови растения, които опияняват въздуха с аромата на цветчетата си. Достатъчно седях пред компютъра – излизам навън да се порадвам на възродилата се природа.

III възрастова група (от 8 до 12 клас)

ЖУРНАЛИСТИКА – индивидуално участие за ТВ РЕПОРТАЖ:

I НАГРАДА

Валентина ДОБРЕВА
гр. Варна

II и III НАГРАДА – не се присъждат

I НАГРАДА

в. „ДАЙДЖЕСТ“
гр. Велико Търново

II НАГРАДА

в. „СВОБОДНА ЗОНА“
гр. Стара Загора

III НАГРАДА

в. „ЕЛИТ“
гр. Силистра

ПООЩРЕНИЕ

в. „СЛАДКОДУМНИЧЕ“
гр. Ловеч

в. „СВОБОДЕН ЧАС! УРА!“
гр. Полски Тръмбеш

в. „КЛЮЧ“
гр. Добрич

в. „АЛЕКО“
гр. Русе

в. „СВОБОДЕН ЧАС“
гр. Русе, МГ „Баба Тонка“

Месечно издание на МГ "Баба Тонка" за учебната 2007/2008 година, бр.3, 2008г.

Хммм... март

Март... Това ми е любимият месец! Пролет пукна! Пукна се, но от завист, не през март в МГ-то в най-интересно РРРР! Започва сериата от изяви по случай Патронния празник. Когато бях първи клас много се хуехуех за патрона има празник, а pistolena не... Детски истории))) Е, сега поне съм наясно с понятията! А иначе празник... на с началото на астрологическата пролет, а... че ще бъде Майският концерт. Традиционен...
STO-1

Ветрилото

КЛЮЧ

Мечтите се
събдват не само
по Коледа

Марин.

По 15 декември по наша покана ни гостува Кремено Динчићеве - известна композиторица, писателка на много балети и джазови оркестри. В продължение на близо 2 часа пред амплуащата ни клуб ни бе представена с много съвременни и популярни композиции. Доиде рен на джаза, джаза, сим...

Коледия излизаше, Песка?
К.Д.: Измисляте си нов коровац. Лера да
предпоче балкан. Така може би разясним.

...а се бави са овом проблематиком.

К.Д. Не. Ото пред Мисе то
прошени пострани, по не мисла, че
коментир, като че сам стигнали. Аз
трабав да оправдам манията си уредно,

Редакционен коментар

Прозет е... Набо личам в живота
на всеки ден нас. Силите на промените
пробуждат и на оръжието. Силите
на най-красивите промените... Силите
на слабостите... силности и...
и делото на свободата... и...
Мислещи, делят... и...
делото...

[illegible]

брой 26 год. 6

МОМЕНТИТЕ, КОИТО ОСТАВАТ
НАИ-ХУБАВИТЕ ОТПЕЧАТЪЦИ В
ЖИВОТА НИ

Над бездното. Ние хората винаги
взимаме нещо за критерий, за мек
живота, за мечтата, за спомените... само най-го-
лупостите. Тези мисли се с поставили на
свободата ни така, че днес, което
което днес, непрекъснато се бориме с
нек. Но днес, непрекъснато се борим с
нек, и губим "наш"

...нама десе ми се једном да се изјасним
уопштено и постојеће у јавности. Ето ја сам
през маји. Та нама осталим у културно
и политички предрекцији припаја. То нама
имајући да нама нама нама нама нама нама

МИСЪА НА БРОЯ:
"Зреост, това е способността
да осъзнаваш предел на
възможности."

Курт Дэвис

Улжамын утгатай, утгатай и
хөгжлийн үйлчилгээний үйлчилгээний
Огноогийн үйлчилгээний үйлчилгээний
Политик

Поздравляю вас с наступающим Днем Победы. Желаю всем здоровья, счастья и благополучия. С уважением, [подпись]

Издаване на ОУ "Алеко Константинов" - Русе

Работа по нов проект

[illegible]

По този повод в града се организира благотворителна среща на представители на всички общински образователни институции. В срещата участваха и членове на общинския съвет и кмета Даниела Бонева-представители на "Асоциацията на родителите на учениците в училищата". Във връзка с работата по проекта беше изготвена брошура, включваща с историята на посетения румънския град Орадеа. Асоциацията беше посетена румънския град Орадеа и в училището. Асоциацията беше посетена румънския град Орадеа и в училището.

...месец февруари беше постојано
...олимпијски игри по тенис на
...месец март русенска група ше гостува в град

Групиата участва в конкурс
от училището в Орадеа. Бях представител
участвах с две народни песни

ИЗДАНИЕ НА
апрел-июнь, 2007г.

МОМЕНТИТЕ, КОИТО ОСТАВА
НАЙ-ХУБАВИТЕ

цена 0,50 руб.

МИСЪА НА БРОЯ:
Зреалост, това е способността да оценяваш предел на възможности.

Ушакысыз уушсаң, уушсаң и
татылсаң на уушсаң
Ой-басарың чы-гыт!

Поздравляю вас с наступающим Днем Победы. Желаю всем здоровья, счастья и благополучия. С уважением, [подпись]

за РАДИОПРЕДАВАНЕ I НАГРАДА

ЕКИП ОТ ХУМАНИТАРНА ГИМНАЗИЯ
„СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ“
гр. Велико Търново

за ТВ ПРЕДАВАНЕ I НАГРАДА

ЕКИП ОТ КЛУБ „ЖУРНАЛИСТИКА“
ОДК гр. Варна

ОБЩА СПЕЦИАЛНА НАГРАДА ПОЛУЧАВАТ

ДВАТА ЕКИПА ОТ СОУ „ДИМЧО ДЕБЕЛЯНОВ“
гр. Белене
за издаване на два вестника
в „МЕЖДУЧАСИЕ“ и
в „КЛАСНА СТАЯ“

СПЕЦИАЛНА НАГРАДА ПОЛУЧАВА

ЛИТЕРАТУРНО СПИСАНИЕ „ЛЮБОСЛОВИЕ“
ученически екип от гимназия с преподаване
на западни езици „Захарий Стоянов“
гр. Сливен

**СПЕЦИАЛНА НАГРАДА
ЗА ЦЯЛОСТНО ТВОРЧЕСТВО
ПОЛУЧАВА**

ЕКИПЪТ НА ВЕСТНИК „ЕКИП 101“
издаван от клуб „Журналистика“
при ОБДЦКИ, гр. Русе

Будителите

Journal of Management Education 33(1)

⁴Час по етническа толерантност[illegible]

Всего 10 копеек

...the person's eyes. The person's eyes are looking down at the object in their hand. The person's face is partially visible, showing their nose and mouth. The background is dark and out of focus.

Не изпразвайте рафтовете с книги

[illegible]

Параграф 107

[illegible]

Клуб „Журналистика“ - моята първа школа

Параметр 102

[illegible]

1. The first step in the process is to identify the problem or issue that needs to be addressed. This involves gathering information and understanding the context of the problem.

Крахът на мухата

These authors also found that the use of a group decision-making process was associated with a higher level of satisfaction with the decision. The authors concluded that the use of a group decision-making process is a more effective way to make decisions than the use of an individual decision-making process.

1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 26

14 да няма извъншната причина, биха.

[illegible]

Received 2008-03-13

...поступил в школу в Баку, где он учился всего три года. В семнадцать лет он уехал в Тифлис, где поступил в университет. После окончания университета он работал в различных учреждениях. В 1918 году он переехал в Москву, где и начал свою литературную деятельность. В 1920 году он был арестован и заключен в тюрьму. В 1921 году он был освобожден и переехал в Ленинград, где и продолжил свою работу.

Мила БОЖКОВА – 16 г.

гр. Варна

**ЗА МНОГО ДОБРО ПРЕДСТАВЯНЕ
В ПРОЗАТА И ПОЕЗИЯТА**

Там, където...

Небето ме целува с жадни устни,
а луната, светла бенка, се усмихва.
Устните ми може би са вкусни,
щом самата нощ във тях притихва.

Тази вечер аз не ще съм амазонка,
няма да се хапя със съдбата, да се боря
и със вятъра ще бъда нежна клонка –
малка, бяла, крехка, тънкокоря.

Тази вечер ще съм кротка и послушна,
няма да съм дива, огнена, необуздана,
може би опитомена мракът ще допусна,
щом сърцето ми не е стомана.

Стъпвам леко по нестъпкани пътеки,
накъдето стъпките сами ме водят –
мрака следва светлината мека
там, където влюбените бродят.

Анна ИВАНОВА – 16 г.

Гр. Русе

**ЗА МНОГО ДОБРО ПРЕДСТАВЯНЕ
В ПОЕЗИЯТА И ПРОЗАТА**

В това толкова
прашно сърце
като в албум остарял
си събирах изрезки от снимки.
Само себе си пазех
под праха дълголетен
и се чудех
на очите си светещи.
Полагах до мен
образи, хора, пейзажи
и търсех пълнота,
красота и синхрон.
Сега търся парцал
да избърша
праха от сърцето си.
Току виж
мерна твоя образ до своя...

Георги ИВАНОВ – XI клас
гр. Русе

ЗА МНОГО ДОБРО ПРЕДСТАВЯНЕ В ДВА ЖУРНАЛИСТИЧЕСКИ ЖАНРА

Книга на грешките. Глава: Ученическо насилие */коментар/*

Преди дни се разбра за смъртен случай на 14-годишен ученик след бой със съученик. Обществото научи и за възпитателните методи на една софийска учителка. Някои от нас си спомнят и случаите с учителка, която пръскаше учениците си със спрей. А спомняте ли си ученическите отмъщения с чинийка екскременти в лицето? Или разсъбличането на ученици пред камери на телефони, просто за да се докаже някакъв несъществуващ статут на „готин“?

Е, помнете или не, това се случва. Случва се, и то във вашето и в моето училище, случва се и на мен, и на вас. Дори и да не ни се случва, ставаме свидетели на това явление всеки ден. Явлението се нарича **УЧЕНИЧЕСКО НАСИЛИЕ**. Насилие е да вземеш парите за закуска на по-малкия, по-слабия ученик. Насилие е да го наречеш кретен, идиот, тъпанар, мухльо и стотиците други епитети. Насилие е да го прередиш на лавката. Може и да ви се струва странно, но психическото насилие е дори по-страшно от физическото. Вярно, физическото убива веднага, докато дойде линейката, но психическото оставя рани за цял живот. Често води

СПЕЦИАЛНИ НАГРАДИ – индивидуални

и до криминални прояви, алкохолизъм, наркотици и самоубийства.

Защо никой не прави нищо? Отговорът е прост – защото всеки си мълчи. Един бой, който завършва с травми или смърт не се заражда за 3 секунди. За такъв бой са необходими мотиви. Мотив може да е обида, спор за оценка или гадже, дори и за стол в класната стая или прическата и дрехите на другарчето. Наранените ученици рядко споделят това с учител или възрастен, защото се съмняват във възрастните. Съмняват се в това, че учителите им могат да помогнат. Виновни ли са учителите? Може би. Може би, защото нямат емоционален контакт, който да накара учениците да им се доверят, нямат метод, с който да редуцират агресията у учениците. Вината единствено на учителите ли е? Със сигурност не! Вината е на всички нас: на съучениците, на по-големите ученици, на родителите и на всички други свидетели на ставащото. И какво можем да направим? Всичко, всичко стига да не седим и да гледаме как съучениците ни се избиват и раздават сами правосъдие в и без това безправната ни държава.

Ученици, разберете, когато набиете някое дете и го ограбите, вие унищожавате най-вече себе си. А ти, ограбеното дете, разбери, че ако не се опълчиш на ставащото, не вдигнеш очи, никой няма да може да ти помогне.

Учители – ваша е отговорността! Не свеждайте педагогическите си задължения само до преподаването. Професията ви е да давате кураж на знаещите и можещите, да възпитате моралните ценности в поколението. Заплатите ви може и да не

са големи, но помислите кое всъщност е по-важното?

Родители, работете, за да изхранвате децата си, но не забравяйте да познавате рожбите си. Това няма да стане като ги заставите да отговорят на въпросите ви. Просто бъдете техни приятели и те ще ви споделят всичко. Вярвайте на децата си, но не бъдете слепи.

Към всички други: Казват, че човек идва на този свят с определена мисия. Нямам представа каква е моята или пък вашата. Знам само, че насилието около нас е недопустимо. Знам, че ние можем да го спрем. Промяната не само в училище, но и в държавата зависи само от нас. Животът не е пари, работа и удоволствия. Преди всичко животът е живот!

Из дебрите на образованието /фейлетон/

Напоследък доста се говори за ученическия живот. Малко хора обаче знаят от първа ръка ставащото там. Моето училище не е нещо специално, както и аз не съм изключение от ученическото съсловие. Напротив – като част от него мога достоверно да разкажа историята на съвременния ученик.

Всеки ден ставам сутрин и отивам на училище за първи час в 7,30. Оказва се, че при влизането на учителя в часа, в стаята има само три до пет ученици – от общо 25. В рамките на следващите 15–20 минути старата дървена врата грозно проскърцва поне десетина пъти, когато закъснелите школьници влизат. Някой би си помислил, че поспаланковците, засрамени и с наведена глава, ще кажат учтиво: „Извинете, може ли да останем в час?“. Не, не, това се е случвало само в ученическите години на родителите ми... Днес закъснелите казват с небрежно-заповеднически тон и махвайки с ръка: „А, не ми го правете закъснение, оставете го отсъствие, че да си взема бележка!“. Но пък и учителят не реагира – завира глава в пясъка и не казва нищо.

Това е само началото на часа.

Понякога учителите решават да се опитат да преподават урок. Фатална грешка! Не знам кой е останал с погрешното впечатление, че работата на учителя е да преподава!? Работата на учителя най-често се състои в това да умолява учениците да си изключат телефоните, да приберат гримове и да спрат да се замерят с химикали и тетрадки. В специални случаи е възможно учителят да дръпне

една лекция за поведението, но и без това никой не го слуша. Ами контролните и изпитванията? В кой век живеят тези даскали? Още си мислят, че преписваме от малки ситно изписани листчета. Глупости! (От съображения за личната си сигурност няма да разкрия методите на преписване.) Не ги знам кога преподавателите ми са били ученици, но съвременните технологии и неграмотността на изпитващите дават пълна свобода на споделянето на информация. Та нали още в конституцията ни е записано, че всеки има право на достъп до всякаква информация? Е, кога по-наложително ще ни трябва споделяне на информация освен при изпитване и контролни?

Знае ли средностатистическият българин какво ще стане, ако някой учител оптимист реши да направи изненадващо контролно? Ами, нищо! Учениците ще вдигнат такъв шум и така ще спорят и философстват, че могат да засрамят Платон и Ницше плюс всичките философски школи от Античността, та чак до наши дни, взети заедно. Интересно как привидно неориентираните школници могат за секунда да се превърнат в блестящи адвокати и да цитират дословно всичките си права от всички възможни правилници и наредби на МОН. Кой си позволява да ми говори, че учениците ни били необразовани и нищо не знаели?!

И сега стигаме до темата, която разкрива гениалността на нашите ученици – извинителните бележки. Медицината има още път да извърви, докато разбере, че момче може да има

менструална неразположеност, че има болести, които разболяват само за един-два-три ученически часа и се лекуват в близкото кафене. Наскоро по света отново заловиха наши измамници. Къде мислите, че човек може да се научи да фалшифицира здравни документи, да издава бележки (с подпис и печат) и при това да се измъква невредим? В училище естествено!

Може ли да каже някой кой всъщност си върши работата в училище? Единствените, които си вършат работата в училище, са чистачките. Учениците не учат, някои даже и не идват на училище /в моя клас има хора с над 250 извинени отсъствия/. Учителите и те не работят – не им плащали добре, не били звероукротители, не им се правели изпити за оставачите (то и затова от години няма оставачи). На директора не му се занимава, а психоложката почва да психясва.

Най-хубавото на всичко това е, че става зад няколко каменни стени и огромни дървени порти, същинска крепост на позора в образователната ни система.

НАГРАДИ – КОНКУРС 2007

Резултати

от Първия национален литературен ученически конкурс „Стоян Михайловски“ – Русе 2007

I възрастова група /1-4 клас/

ПОЕЗИЯ

Александър Йорданов – Русе

„Братче“

Невзат Невзат – с. Раковски, област Разград

„Футболист“

Петър Тончев – Русе

„Клюкарка“

Ивета Иванова – Русе

„Черната котка“

Габриела Митева – Русе

„Детство“

Боян Христов – Русе

„Годишни времена“

Тодор Иванов – Русе

„Компютърен проблем“

Десислава Танева – Разград

„Весел дъжд“

Айше Мюзекарова – Разград

„Приятелка“

Севгинар Кирилова – Русе

„Не е лесно“

Джансу Сали – Русе

„Оправдания“

Мерин Айдынова – Русе

„Макар и различни“

ПРОЗА

Елена Христофорова – Белене, област Плевен

„Котето, което ядеше мечти“

Петя Георгиева – Сливен

„Морско приключение“

Теодора Георгиева – Русе

„Белята на Рони“

Милена Борисова – Перник

„Какво си говорят предметите в класната стая“

Виктория Вичева – Сливен

„Приказка за училището“

Кадер Мехмедова – с. Раковски, област Разград

„Баба и внук“

Награда за изгряваща най-малка звезда

Боряна Савова – Сливен

„Есенна картина“

Награда „Родина“

Аделина Петрова – Русе

„Гордея се, че съм наследник на богатата
съкровищница на България“

Бехрин Исмаилов – Разград

„България – моята Родина“

I възрастова група /5–7 клас/

ПОЕЗИЯ

I награда

Искра Георгиева – Русе

„Посвещение“

Ванеса Ванева – Русе

„Иконата....“

Яница Пехова – Русе

„Балът на фантазията“

Николета Атанасова – Русе

„Ти знаеш ли...“

II награда

Глория Георгиева – Русе

„Цветно детство“

III награда

Каролина Йотина – Кюстендил

„Вдъхновение“

ПРОЗА

I награда

Весела Любомирова – Русе

„Дунав – изящен, неугасим пламък“

Еда Басри – Русе

„Любовта“

Денислава Колева – Кюстендил

„Свят“

Ина Божичкова – с. Драгичево, община Перник

„Продавач на несбъднати мечти“

II награда

Хрипси Гарабедян – Сливен

„Книгата в ъгълчето на бюрото ми“

Награда „Родина“

Вера Нешева – Кюстендил

„Моята родина България“

Весела Димитрова – Бяла, област Русе

„Мост за бъднини“

Зейнеб Ешреф – Русе

„Кога човек чувства най-силно обичта към

отечеството“

Любомира Павлова – Кюстендил

„Българският език“

Даниел Петров – Перник

„Аз, гражданинът на ЕС, съм наследник на богатата духовна съкровищница на България“

I възрастова група /8-12 клас/

ПОЕЗИЯ

I награда

Анна Иванова – Русе

„Дъждът“

Ясен Попов – Русе

„Старата черница“

Лора Търколева – Варна

„Ще изхвърля изгнилите ябълки...“

Александра Костадинова – Русе

„Когато ти решиш...“

II награда

Елеонора Граматикова – Варна

„Мечта“

Мила Божкова – Варна

„Далеч“

Теодора Пенева – Сливен

„Зимен сън“

III награда

Мартина Вичева – Сливен

„Чорапи на райета...“

Лилия Добрева – Варна
„Пламък“

ПРОЗА

I награда

Теодора Пенева – Сливен
„Валентинка за тамбурата“

Христо Станчев – Русе
„Пирания, наречена любов“

Мартина Вичева – Сливен
„Поход към Танит“

Вероника Парашкевова – Русе
„Творецът и изкуството“

II награда

Невелина Тодорова – Велико Търново
„Липсваш ми“

Даниела Ковачева – Велико Търново
„Писмо в бутилка“

Пламена Шикилева – Велико Търново
„За да вървиш по пътя“

Свилена Бабукчиева – Варна
„Морето през четирите сезона“

III награда

Марио Петров – Перник
„Облачно момиче“

Елисавета Енчева – Варна
„Тайната на морето“

Янина Златкова – Тутракан
„Гласът на реката“

Кирил Божичков – с. Драгичево, община Перник
„Малкият брат“

Награда „Родина

Гергана Младенова – Сливен
„Аз – българското момиче“

Ясен Попов – Русе
„Будителите“

Деница Йотова – София
„За теб, Родино“

Петя Петрова – Русе
„За Душата и Космоса“

Специалната награда „Стоян Михайловски“

Изабел Тодорова – с. Дърманци, община
Мездра, област Враца

Голямата награда „Стоян Михайловски“

Боян Колев – Велико Търново
„Нощен джаз в бар „The Who“

Статуетка „Стоян Михайловски“ – награда „Родина“

Анна Иванова – Русе
„Когато се раждат мечтите“

МЛАДИ ПОЕТИ

Невзат НЕВЗАТ

Айше МЮЗЕКЯРОВА

Футболист

Искам да порасна
силен и голям.
На отбор по футбол
да съм капитан.

Днес след часовете,
туй не е шега,
мач ще се играе
с други от класа.

Рефер ще ни бъде
таткото на Спас.
А пък капитанът,
сещате се – аз.

Тъй се забавлявам
в час и на игра.
С весели другари
аз щастлив раста.

ПРИЯТЕЛКА

Имам си приятелка една
и Айлин се казва тя.
С нея, станем ли големи,
работа ще си намерим.
Зъболекар ще е тя,
аз пък нейната сестра.
Здрави зъбките ще правим,
неразделни ще останем.

Младите поети са ученици в ОУ в с.Раковски, област Разград, IV клас, и са носители на първа награда на националния ученически литературен конкурс „Стоян Михайловски“ – Русе 2007

МЛАДИ ПОЕТИ

Златомира КУЛЧЕВА

Играчките или...

Циганката Калинка е с пламък очи,
късо подстригана от учителка от дома,
с нова блузка и измити ръце.
Циганката Калинка днес ще я осиновят.

Едно младо семейство дойде преди време,
хареса я и реши да я вземе.
Те се вълнуват ужасно - купиха много играчки,
шарени книжки и шоколад.

Калинка бързо се затича към тях,
да гушне своето семейство.
Искаше само да казва без страх
„Обичам ви, мамо и татко!“

Играчките стояха сами отстрани,
без да ги погледне дори.
Животът ѝ вече се промени,
Калинка семейство откри.

Далматинско

Черни и бели са хората,
както черно-бял е светът.
Но не рискувай да вадиш си изводи,
като гледаш отвънка цветът.

Чер негатив, скрит в белота
може да бъде всяка душа.
Също е вярно, че в тъмнина
контрастът изпъква, не е ли така?

Някои са тъмни отвътре, за украса белосани,
други са тъмни отвънка, а в сърцата колосани.
Важен цветът е само привидно,
щом не съвпада с този наистина.

Светлото бъдеще скрито зад черните облаци
чака сърцатите в безцветно-прозрачно.
С дни на райета и нощи на ивици
ще натъжи утешените и утеши натъжените.

Но дотогава от бяло-черност преситени
и залежала мътност наситени,
нека не смесваме черното с бяло –
така е по-приемливо от сиво!

Младата поетеса е ученичка от 11 клас в СОУ в гр. Горна Оряховица и е носител на трета награда на Втория национален ученически конкурс за литературно творчество и журналистика „Стоян Михайловски“ – Русе 2007

МЛАДИ ПОЕТИ

Мерин АЙДЪНОВ

Макар и различни

Играем и пеем,
задружно се смеем.
Омраза не знаем,
за утре мечтаем.
Макар и различни
за всички сме лични.
Училище мило
врати е разкрило
със обич в сърцата
за нас, за децата,
макар и различни -
другари отлични!

Севгинар КИРИЛОВА

НЕ Е ЛЕСНО

За всички вече е известно,
че да се учи не е лесно.

Задачите до милион
са тежки повече от тон.

Глаголи, прилагателни, числителни,
объркахме ги пак със съществителни.

Кой цар от всички беше Петър
и кой музей се казва Етър?

За колко часа се върти Земята
и спи ли зимен сън змията?

От толкова въпроси и задачи
започва чак да ни се плаче.

Но пак ще дойде веселото лято
с игри, море и щастие богато.

Младите поети са ученици в ОУ „Ангел Кънчев“ – Русе, V клас, и са носители на първа награда на националния ученически литературен конкурс „Стоян Михайловски“ – Русе 2007

Специална награда
„СТОЯН МИХАЙЛОВСКИ“

Изабел ТОДОРОВА,
с. Дърманци, община Мездра, област Враца

**Светът е цветен за всички
детски очи**

Аз съм малко тъмнокожо момиче. Но душата ми е бяла. Много често обаче децата, с които общувам, пишат по нея с черни въглени. Обиждат ме с черните думи на унижението, защото съм различна от тях – кожата ми е по-тъмна. Аз се опитвам да им кажа, че и моите очи виждат света наоколо цветен като тях, и аз се радвам на сините незабравки, защото са сини и нежни. И аз виждам белоснежното кокиче като тях – то е бяло и предвещава жадуваната пролет. И за мен минзухарът е жълт като слънцето. Но децата не разбират това. Понякога забравят и играем, а игрите ни са весели и безгрижни. До онзи момент, в който някое дете ми напомни за моята различност аз съм тъмнокожо момиче. Това понякога ме натъжава, понякога не.

Имам си приятелка – светлоока, светлокоса. Тя харесва кадифените ми очи и кожата с цвят на кафе.

А аз харесвам нейната светлост. Ние с нея си мечтаем да живеем в страна, в която има деца и от жълтата раса и да имаме безгрижно детство, което няма да бъде помрачавано от тъмните думи на обидите. Ето защо ние с нея ще търсим тази страна на мечтата си, дори когато пораснем.

Голямата награда „СТОЯН МИХАЙЛОВСКИ“

Боян КОЛЕВ XII клас
гр. Велико Търново

Нощен джаз в бар „The Who“

Бар „The Who“ дишаше лениво под тежката мъгла, покрила в ефирна плът ъгъла на „Седмо авеню“. И този път аз бях там, в 9:27 h вечерта, завит в хладно очакване пред вратите на нощната обител. И този път нищо не се отчупи от мрака на слепите улици. Ръждивата лампа сипеше оранжево от стъкленото си око и кичеше във въздуха малките кристали на блеснали, дъждовни капки. Изчаках три минути нещо да се случи и оставих мрака да блести, докато лампата вали в оранжевия въздух.

Влязох тихо през вратата.

В сърцето на бара и тази нощ хората не бяха себе си. Приличаха на клетници, обрулени от ранените си скрупули, дошли за мъничко утеха в чашките с ухайна смут. Контурите на всички се разляха в името на нощен бар „The Who“ и дори цветовете се замислиха дълбоко дали да избледнеят по непознатите лица.

Аз бях оставил палтото и старата си маска още при входа и вече потъвах в забрава сред околните, повярвал в лъжата, че съм друг. Както синята

кесийка, с която вятърът се заигра, мислеше, че е самият вятър, така и аз повярвах и нарисувах новия си портрет.

Сега бях другият Никой, който пиеше червения си като око коняк и искаше вместо него да вкусаром. Тъжният барман искаше да бъде запотената чешма и със съзрите си да измие всички мръсни чаши, включително и тази на разкаяната си приятелка. Пушачът от масата пред мен пък искаше да бъде белият воал, обвинил бедрата на певицата, която тук отронваше сълза. Стъклената като в отражение от диамант сълза...

Един изнежен тип от другия край на бара искаше да бъде раздвоен в бедрата, с кожа от сатен, щом забеляза погледа на пушача, удавен в тях до дъно. Пианистът пък, отчаян, жадно гледаше старата жена от сепарето и искаше да бъде червилото по сухите й устни, живнали за миг от допира на капките вермут.

В сърцето на бара и тази нощ хората не бяха себе си, освен една жена, взела кожата си сякаш от красиво черния, класически роял. Това беше поживата и истинска дори от детски спомен джазова певица. Ненаситна и ревнива в желанието си да бъде себе си, тя беше сама гласа си златен, изпълнил стаята с оранжевия ореол на горящите свещи. Беше самия дим в светлината от гласа.

Голямата награда
„СТОЯН МИХАЙЛОВСКИ“

Преглътнах червения коняк и го вкусих в гамата на ром. И то навреме, за да чуя полъха на сладката усмивка, отронена от нощните й устни. Тя остави карамела в гласа постепенно да се разтопи и пианистът сам поръси глазурата на песента, с малките черни клавиши. След това певицата въздъхна унесен и пусна очите си да се разходят сред сърцата в бара.

Погледът ѝ се понесе в помещението от мъгла и лакомо погълна пурпурния копнеж на изнежения тип. Погали, като спомен-ласка, бузата на догарящата в грях старица и се търкулна по желанието от ръба на пресъхналата чаша. После продължи по похотта на белия воал, който като пяна на прииждащата в мене ревност, угаси разгорещения пушач.

В моето сърце накрая тя видя румените мисли, неприсъщи дори за влюбения ум. Изпих на екс душата си, втечнила се на ром, и тръгнах да си търся нова, в посоката към черния роял. Там тя вече ме очакваше и смилено оправяше гънките на бялата си рокля.

– Ти обичаш и вярваш искрено в джаза – започнах аз, – а това те прави истинска, дори в бар „The Who“. Затова реших, че ако те обичам, джазът може и на мене да изпее истината кой съм аз.

Тя се засмя, приближи се и ме хвана нежно под

ръка. Погледна ме в очите и след като примигна веднъж, за да покаже, че е искрена, отвърна:

– Тогава пригответи се, защото следващата песен е вдует.

Посветено на Нина Симоун – вечната в джаза.

Статуетка „СТОЯН МИХАЙЛОВСКИ“ –
награда „РОДИНА“

Анна ИВАНОВА – XI клас

гр. Русе

Когато се раждат мечтите

Когато мама ме притисне в скута си.

Когато стъпя на крака и тръгна да опознавам света в най-скъпото място за всеки – дома.

Когато уча „Зайченцето бяло...“ и „Хей, ръчички, хей ги две...“ в детската градина.

Когато запея „Мила моя мамо...“ на празника с най-много цветя и обич за тази, ...която е раждала, ражда и днес“ истински българи.

Когато напиша своето А, Б.

Когато утрото усмихнато ми припее „Питат ли ме, дей мората мей огряла първи път...“.

Когато погледна от Шипка надлъж и шир и спонтанно запея „Хей, Балкан, ти роден, хей, Балкан ти наш“.

Когато вдъхновено тръгна с „Върви, народе възродени!“ в редиците на своите учители, съученици и първи приятели и се преклоня пред делото на Кирил и Методий и се питам заедно с Паисий „О, неразумний юроде, поради що се срамиш да се наречеш българин?“.

Когато звънкото слово на Вазов ми разкрие красотата на езика „свещен на моите деди“.

Когато Ботевият стих роди в сърцето ми онази страст, с която „силно да любя и мразя“.

Когато делото на Левски ми е пример за

родолюбие и себеотдаденост в името на великата идея за свобода и „Чиста и свята Република“.

Когато Алеко ми разкрие народопсихологията на българина чрез образа на Бай Ганьо и с присъщото си чувство за хумор ме накара да заобичам дори и лошите черти в народния характер. Когато ме понесе „До Чикаго и назад“ и ми разкрие носталгията към „всичко българско и родно“, което „любя, тача и милея!“.

Когато Дебелянов ми споделя чувствата си в „Да се завърна в бащината къща, когато залезът...“ и сякаш ми повелява да поемем риска и да го направя, за да остана българин докрай.

Когато видя във влюбените очи на човека до себе си – „Своето първо либе“.

Когато „Целувките ухаят на море“.

Когато нашето „море блести като елмаз или бушува и реве, и с ярост бие бреговете през бурите и ветровете!“.

Когато слънцето огрее Родопя планина и към Космоса полети „Излез е Делю хайдутин“.

Тогава се раждат мечтите.

Мечтите, че земята „голяма колкото една човешка длан“ е наша сега и завинаги и идва нашето време, когато и ние сме призовани да дадем своите млади сили и ум, за да стане тя просперираща, уважавана и намерила достойното

Статуетка „СТОЯН МИХАЙЛОВСКИ“ –
награда „РОДИНА“

си място в Европейското семейство.

Мечтите, че точно ние ще направим от България желано кътче от света.

Мечтите, че ще дойде времето, когато с ръце на силно туптящите ни сърца всички дружно и гордо ще запеем: „Мила Родино – ти си земен рай! Твоята хубост, твоята прелест, ах, те не нямат край!“.

*Изданието е осъществено по проект, финансиран от
отдел „Култура“ при Община – Русе.*

10–11 май 2008 г.

**Втори национален ученически конкурс
за литературно творчество и журналистика „Стоян Михайловски“ – Русе 2008**

*Моменти от уъркшопа с участници в конкурса, церемонията по награждаването на
победителите в отделните категории на конкурса и тържествения концерт.*